

GROEIEN IN HET GELOOF

Hugo Bouter

GROEIEN IN HET GELOOF

Voorbeelden in het Oude en het Nieuwe Testament

Groeien in het geloof

Voorbeelden in het Oude en het Nieuwe Testament

Auteur: Hugo Bouter
Vormgeving: Jan Paul Spoor
Copyright
Eerste editie: 2008 Boeken om de Bijbel, Gouda
Tweede editie: 2022 OudeSporen online uitgeverij

ISBN/EAN: 978-94-91797-57-6
NUR 707

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch of mechanisch, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

‘...totdat wij allen komen tot de eenheid van het geloof en van de kennis van de Zoon van God, tot een volwassen man, tot de maat van de volgroeidheid van de volheid van Christus.’

Efeziërs 4:13

INHOUD

Woord vooraf	9
1. Salomo en zijn gebed om wijsheid.	11
2. Hizkia en zijn dankgebed op de derde dag.	17
3. Jabez en zijn gebed om zegen.	25
4. Werkers in de nabijheid van de koning	43
5. De tempelzangers en hun aanbidding	49
6. Het werkende Woord	55
7. Groeien als een boom in Gods huis.	61
8. Groei in de pelgrimliederen	67
9. Groei volgens Paulus	73
10. Groei volgens Johannes	79
11. Groei volgens Petrus	87

WOORD VOORAF

De studies in deze bundel gaan over Bijbelse spiritualiteit, zoals wij die vinden bij diverse personen en schrijvers in het Oude en het Nieuwe Testament. De apostel Petrus roept ons op te *groeien* ‘in de genade en kennis van onze Heer en Heiland Jezus Christus’ (2 Petr. 3:18). Die geestelijke groei houdt kennelijk ook *gelijkvormigheid* aan Christus in, het tonen van Zijn liefde en genade in onze praktische levensopenbaring. De *vrucht* van de Heilige Geest in het nieuwe leven vormt een bewijs van geestelijke groei. De Geest werkt altijd door middel van het Woord en dat zal niet zonder gevolgen blijven voor ons leven, onze dienst en onze toewijding aan de Heer (zie o.a. hoofdstuk 4, 5 en 6).

Maar onze geestelijke groei blijkt vooral uit het karakter van ons *gebedsleven*. Vandaar dat enkele hoofdstukken in deze bundel gewijd zijn aan gebeden van vrome koningen als David, Salomo en Hizkia. Enkele bedevaartpsalmen zijn ook van de hand van David, en het thema van hoofdstuk 7 is ontleend aan een leerdicht van David, namelijk Psalm 52.

Het gebed van Jabez (zie hst. 3) is voor sommigen heel bekend, maar ik ben het niet eens met die christenen die het gebruiken als een vaak herhaald gebed voor succes en voorspoed. Het gaat in onze bedeling meer om de rijkdom aan *geestelijke zegen*. Ik hoop dat deze overdenkingen ertoe bijdragen dat wij Christus beter leren kennen en in alle dingen opgroeien tot Hem Die het Hoofd is (Ef. 4:15).

Geestelijke groei is een onderwerp dat altijd actueel blijft en van groot belang is voor ons geloofsleven. Het is mooi te zien dat dit thema in het Oude Testament al aan de orde komt en dat wij hier vele voorbeelden zien van geloofshelden, om de afgodendienst te ontvluchten en ons leven toe te wijden aan de ene, ware God (vgl. 1 Kor. 10:1-13).

De Psalmen tonen ook het belang van ware godsvrucht. In de pelgrimslieiden zien we hoe mensen vanuit hun verlorenheid aan Gods hart worden gebracht, vanuit de diepte en de doodstaat waarin ze zich bevinden worden verheven en in Gods heiligdom worden gebracht (hst. 8).

Dat is een geweldige verandering van positie, die in het Nieuwe Testament wordt bevestigd en verder wordt uitgewerkt. We veranderen van zondaars in zonen van God, van vijanden in geliefde kinderen. Hier leren we verder, om een term van Watchman Nee te gebruiken, wat het normale christelijke leven inhoudt. Daarom is het goed en nuttig om ons te verdiepen in de kenmerken van een goede en gezonde geestelijke groei volgens de Schriften van het Oude en het Nieuwe Testament, o.a. de brieven van Paulus, Johannes en Petrus. Moge de Heer Zijn zegen geven over deze uitgave.

Gouda, voorjaar 2022

H. Bouter

1. SALOMO EN ZIJN GEBED OM WIJSHEID

'Zie, Ik geef u een wijs en verstandig hart.'

1 Koningen 3:12

'En zie, meer dan Salomo is hier!'

Mattheüs 12:42

WIJSHEID VAN BOVEN

Wij hebben allemaal wel eens het gevoel dat het ons aan praktische wijsheid ontbreekt, aan inzicht hoe te handelen in moeilijke situaties. Als gelovigen mogen wij echter putten uit een *hemelse* bron van wijsheid, de wijsheid die van boven is en die gekenmerkt wordt door allerlei goede vruchten. Wanneer het ons aan wijsheid *ontbreekt*, mogen wij God erom vragen en zij zal ons gegeven worden (Jak. 1:5-8; 3:13-18).

Jakobus spreekt in dit verband over de wijsheid die *van boven* neerkomt of afdalt (Jak. 3:15). Er is *hemelse* wijsheid; maar er is ook *aardse, ongeestelijke* wijsheid, die voortkomt uit een verkeerde bron. De hemelse wijsheid vindt haar oorsprong niet in ons eigen boze hart, maar in God en in Jezus Christus. Hij is zowel de kracht als de wijsheid van God (1 Kor. 1:24). Job zegt dat alleen God de

verblijfplaats van de wijsheid kent, en dat Hij haar gebruikte bij Zijn scheppingswerken (Job 28:12-28).

De Wijsheid was bij God voordat de aarde bestond. In de Spreuken van Salomo zien wij echter dat de Wijsheid de mensen aanspreekt op de straten en pleinen en bij de poortdeuren van de stad (Spr. 1:20-21; 8:1vv.). Dit impliceert het *neerdalen* van de gepersonifieerde Wijsheid op aarde. Wij zien hier een voorafschaduwning van de komst van Christus, en Hij vond Zijn vreugde in de mensen van Gods welbehagen (Spr. 8:31; Luk. 2:14). Christus is op aarde gekomen en Hij is ook weer teruggekeerd naar de Vader, Die Hem had gezonden.

Als christenen zijn wij heel nauw met Hem verbonden. Overeenkomstig Gods raadsbesluit zijn wij nu ‘*in Christus Jezus*, Die ons geworden is: wijsheid van Godswege, gerechtigheid, heiliging en verlossing’ (1 Kor. 1:30). Hij woont ook *in ons* door de Heilige Geest, en wij zijn deelgenoten geworden van de goddelijke natuur (2 Petr. 1:4). De wijsheid van boven, de wijsheid van God, staat ons dus vrijelijk ter beschikking. Maar wij moeten wel telkens erom vragen, als het ons aan wijsheid ontbreekt, en wij moeten vragen *in geloof* (Jak. 1:5-6).

Salomo is zelf een mooi voorbeeld van een gelovige die bad om wijsheid van boven: ‘Geef dan Uw dienaar een opmerzaam hart, om recht te kunnen spreken over Uw volk, om met inzicht onderscheid te kunnen maken tussen goed en kwaad, want wie zou over dit machtige volk van U kunnen rechtspreken?’ (1 Kon. 3:9). Koning Salomo fungeerde als de hoogste rechter in Israël, en het was goed in Gods oog dat hij om inzicht vroeg om rechtszaken te kunnen horen.

Overeenkomstig zijn begeerte gaf God hem een wijs en verstandig hart, en bovendien nog rijkdom en eer in overvloed.

DE AARD VAN SALOMO'S WIJSHEID

In 1 Koningen 4:29-34 vinden wij de volgende omschrijving van Salomo's wijsheid: *'God gaf Salomo wijsheid, zeer veel inzicht en groot verstand, overvloedig als het zand dat aan de oever van de zee is. De wijsheid van Salomo was groter dan de wijsheid van alle mensen van het Oosten, en dan alle wijsheid van de Egyptenaren. Ja, hij was wijzer dan alle mensen, dan Ethan, de Ezrahiet, Heman, Chalcol en Darda, de zonen van Mahol, en zijn naam was bekend bij alle heidenvolken rondom. Ook sprak hij drieduizend spreuken uit en waren er van hem duizend en vijf liederen van hem. Hij sprak ook over de bomen, van de ceder, die op de Libanon groeit, tot de hysop, die uit de muur komt. Hij sprak ook over het vee, over de vogels, over de kruipende dieren en over de vissen. En uit alle volken kwamen er om naar de wijsheid van Salomo te luisteren, van alle koningen van de aarde die van zijn wijsheid gehoord hadden.'*

In overeenstemming hiermee lezen wij in 1 Koningen 10 over het bezoek van de koningin van Sjeba, die met alles wat zij op haar hart had bij Salomo kwam. En Salomo loste al haar vraagstukken op, niets was te diepzinnig voor hem, zodat de koningin diep onder de indruk kwam van al de wijsheid van Salomo. De Heer Jezus verwees hiernaar toen enkele Schriftgeleerden en farizeeën Hem om een teken vroegen: 'De koningin van het Zuiden zal worden opgewekt in het oordeel met dit geslacht en het veroordelen, want zij kwam van

de einden van de aarde om de wijsheid van Salomo te horen; en zie, meer dan Salomo is hier!’ (Matt. 12:42).

Christus is *meer* dan David en Salomo, en ook *meer* dan Mozes en Aäron. Ja, Hij is hoger dan de engelen; zie de brief aan de Hebreeën. Laten wij dus luisteren naar Zijn Woord!

Wij mogen in deze koningin ook een beeld zien van onszelf *als gelovigen uit de volken*, wij die vroeger *veraf* waren, maar nu nabij gekomen zijn door het bloed van Christus (Ef. 2:13, 17). Wij hebben Hem leren kennen als de Wijsheid van God in eigen Persoon, en wij luisteren nog steeds vol bewondering naar de woorden van genade die uit Zijn mond komen (vgl. Luk. 4:22).

Die geïnspireerde woorden van wijsheid heeft Hij door de Heilige Geest laten optekenen in het Nieuwe Testament. Wij kunnen zelfs niet zeggen zoals deze koningin het uitdrukte, dat slechts *de helft* van die wijsheid ons is aangezegd! Door het Woord en door de Heilige Geest verschaft God ons inzicht in alles wat in Zijn hart woont, zelfs in de diepe geheimen van Zijn hart.

Bovendien is het bestaan van de gemeente ook voor de overheden en machten in de hemelse gewesten het bewijs van de veelkleurige wijsheid van God, zoals die in het geheimenis aangaande Christus en de gemeente aan het licht is getreden (1 Kor. 2:6-16; Ef. 3:10).

Het is overigens duidelijk dat de wijsheid van Salomo iets anders was dan onze abstracte westerse wijsbegeerte. Het gaat om *praktische* wijsheid, levenskunst en inzicht om te onderscheiden tussen goed en kwaad. Wijsheid is toegepaste kennis. In het boek Spreuken hebben wij daarvan talloze voorbeelden. En voor Salomo als de

hoogste rechter was inzicht om een rechtszaak te kunnen beoordelen natuurlijk heel belangrijk.

De beschrijving van zijn wijsheid aan het slot van 1 Koningen 4 is in dit verband heel leerzaam:

1. Salomo had een uitzonderlijk inzicht in de schepping: hij sprak zoals niemand anders over de hele flora en fauna.
2. Zijn wijsheid overtrof de wijsheid ‘van alle mensen van het Oosten’, ook die van Job en zijn vrienden (vgl. Job 1:3).
3. Ze was ook groter dan ‘alle wijsheid van de Egyptenaren’, de wijsheid waarin Mozes eens werd onderwezen (Hand. 7:22). Hierbij moeten wij denken aan natuurlijke, wereldse wijsheid, die in het niet valt bij de wijsheid van God.
4. Hij was ook wijzer dan bekende Joodse wijsgeren zoals Ethan en Heman, aan wie wij enkele Psalmen te danken hebben (vgl. 1 Kron. 2:6; Ps. 88 en 89). Deze beide lofliederen vullen elkaar trouwens heel mooi aan. *Heman* sprak over de ellende van de mens, zijn doodstaat en het oordeel dat hem te wachten staat (Ps. 88). *Ethan* echter bepaalt ons bij Gods goedheid en trouw, die in de gezalfde koning – David, een beeld van Christus – gestalte heeft gekregen en zal standhouden tot in eeuwigheid (Ps. 89).

‘Want Zijn goedertierenheid is tot in eeuwigheid’ – dat is het lied dat zal weerklinken in het Vrederijk.

*'O diepte van rijkdom,
zowel van de wijsheid als van de kennis van God!
Hoe ondoorgrondelijk zijn Zijn oordelen
En hoe onnaspeurlijk Zijn wegen!
(...) Want uit Hem en door Hem en tot Hem zijn alle dingen!
Hem zij de heerlijkheid tot in eeuwigheid! Amen'.*

Romeinen 11:33-36

2. HIZKIA EN ZIJN DANKGEBED OP DE DERDE DAG

‘Op de derde dag zult u naar het huis van de HEERE gaan’.

2 Koningen 20:5

HIZKIA EN HET HUIS VAN DE HEERE

Het huis van God was heel belangrijk voor koning Hizkia, want hij wandelde in Gods wegen. Hij wilde evenals zijn grote voorvader David alleen regeren bij de gratie van God, en daarom droeg hij zorg voor de tempeldienst. Zijn goddeloze vader Achaz had de tempel leeggeroofd en hem vervolgens gesloten (2 Kron. 28:21, 24).

Hizkia maakte dit in het eerste jaar van zijn regering weer ongedaan. Reeds in de eerste maand opende hij de deuren van het huis van de Heere en herstelde ze (2 Kron. 29:3). Dat was een mooi begin van zijn regering, en het werd gevolgd door een volledig herstel van Gods huis, van de eredienst en alles wat daarmee verband hield. Het Paasfeest werd op een unieke wijze gevierd en het land werd gereinigd van de afgodendienst. Het was een tijd van reveil, herstel, en terugkeer tot God en Zijn dienst. Hizkia was in dit alles voorspoedig: ‘En hij deed wat goed, juist en trouw was voor het aangezicht van de HEERE, zijn

God. In al zijn werk dat hij begon in de dienst van het huis van God, in de wet en in het gebod om zijn God te zoeken, handelde hij met heel zijn hart, en hij was voorspoedig' (2 Kron. 31:20-21).

Toen kwam er echter beproeving in het leven van de koning. Na de periode van voorspoed volgde er een tijd van lijden en loutering, een tijd van benauwdheid van buitenaf en van binnenuit. Van buitenaf was er de dreiging van de koning van Assur, die tegen Juda optrok en zelfs het beleg sloeg voor Jeruzalem. In zijn periode van voorspoed was Hizkia tegen hem in opstand gekomen (2 Kon. 18:7). Van binnenuit was er de angst en de vrees voor de naderende ondergang van de stad. En later kwam daar nog de dodelijke ziekte bij, die Hizkia bijna naar het graf voerde.

In deze kritieke periode vinden wij vrij snel een kentering in Hizkia's gedrag ten aanzien van het huis van de Heere. Zelfs vrome mannen kunnen falen als ze op de proef worden gesteld! Toen Sanherib de vestingsteden van Juda veroverde, gebruikte Hizkia de schatten van het huis van God namelijk als een soort afkoopsom om de verdere opmars van de koning van Assur te voorkomen.

In 2 Koningen 18 staat hierover het volgende: 'In het veertiende jaar van koning Hizkia trok Sanherib, de koning van Assyrië, op tegen alle versterkte steden van Juda en nam ze in. Toen stuurde Hizkia, de koning van Juda, deze boodschap naar de koning van Assyrië, naar Lachis: Ik heb gezondigd, keer van mij af; wat u mij zult opleggen, zal ik dragen. Toen legde de koning van Assyrië Hizkia, de koning van Juda, driehonderd talent zilver en dertig talent goud op. Hizkia gaf al het zilver dat in het huis van de HEERE gevonden werd, en in de schatkamers van het huis van de koning. In die tijd sneed Hizkia het

goud af van de deuren en de deurposten van de tempel van de HEERE. Hizkia, de koning van Juda, had die met goud laten overtrekken. Hij gaf dat goud aan de koning van Assyrië' (2 Kon. 18:13-16).

Dit hield in dat Hizkia het huis van God, dat hij eerst had hersteld, nu ontluisterde. Wij lezen hier ook niet dat hij God om raad vroeg, of dat hij opging naar de tempel om te bidden. Hij handelde eigenmachtig en schaadde daarbij de belangen van het huis van de Heere. De negatieve gevolgen daarvan konden niet uitblijven. Sanherib incasseerde wel de schatting die Hizkia afdroeg, maar stuurde toch een sterke legermacht naar Jeruzalem, hoewel de hoofdmacht van het leger bij Lachis bleef. Eerst beperkte de koning van Assyrië zich tot een psychologische oorlogvoering door middel van zijn commandant. De retoriek van deze man was echter zo effectief dat Hizkia erdoor in het nauw werd gebracht.

Toen moest hij wel Gods aangezicht zoeken: hij scheurde zijn kleren, hulde zich in een rouwgewaad en ging het huis van de Heere binnen (2 Kon. 19:1). De nood was hoog gestegen. Toch lezen wij hier niet dat Hizkia zélf een gebed uitsprak. Dat liet hij over aan de profeet Jesaja, die een gebed moest opzenden voor het overblijfsel dat er nog te vinden was (vs. 4). Pas nadat er opnieuw gezanten van Sanherib met een dreigbrief waren gekomen, vinden wij een persoonlijk gebed van de koning. Daarin noemde hij de HEERE ook 'onze God', terwijl hij tegenover de profeet meer afstandelijk had gesproken over 'uw God' (2 Kon. 19:4, 19).

Het is ontroerend dit gebed van Hizkia te lezen, dat hij opzond nadat hij voor de tweede keer naar Gods huis was opgegaan en daar de brief van het gezantschap van Sanherib had uitgespreid voor Gods

aangezicht. De koning deed een klemmend beroep op God om Zijn eer als de enige en waarachtige God te handhaven tegenover de nietige afgoden, die slechts het werk van mensenhanden zijn. Dit gebed werd op wonderbare wijze verhoord. De Engel van de Heere sloeg het leger van Sanherib, zodat hem niets anders overbleef dan ‘in openlijke schande’ naar zijn land terug te keren (2 Kron. 32:21).

Maar deze overwinning betekende niet dat alle beproevingen nu voorbij waren. Juist in die dagen werd Hizkia getroffen door een dodelijke ziekte, en de profeet Jesaja bracht hem zelfs de boodschap dat hij hiervan niet zou herstellen. Opnieuw lezen wij dan dat Hizkia een vurig gebed opzond tot God, Die hem daarop liet antwoorden door middel van de profeet: ‘Ik heb uw gebed gehoord, Ik heb uw tranen gezien. Zie, Ik ga u gezond maken; op de derde dag zult u naar het huis van de HEERE gaan’ (2 Kon. 20:5).

Van de drie keer dat deze geschiedenis in de Schrift wordt vermeld, vinden wij alleen hier in 2 Koningen de belofte dat Hizkia *op de derde dag* weer zou opgaan naar Gods huis. Nu ging het niet om een smeekgebed om redding – zoals de voorgaande keren dat Hizkia was opgegaan naar de tempel – maar was het doel Hem te danken en te eren voor de verkregen verlossing. Hizkia veranderde van een smekeling in een ‘aanbidder’, zoals hij in zijn danklied ook zei. Zijn taak was voortaan God te loven en te prijzen in Zijn huis: ‘De levende, de levende, die zal U loven (...). De HEERE was er om mij te verlossen. Daarom zullen wij mijn snarenspeel doen klinken, al de dagen van ons leven, in het huis van de HEERE’ (Jes. 38:19-20).

Hier is ook een parallel te zien met bijv. Psalm 116, waar God een lofoffer wordt gebracht in Zijn huis vanwege de verlossing uit de banden van de dood.

DE BETEKENIS VAN DE DERDE DAG

Zoals gezegd: Hizkia mocht God zijn dank betalen op de *derde* dag. Ongetwijfeld is het niet toevallig dat dit hier zo staat, want de derde dag verwijst in de Schrift naar de opstanding uit de doden. Christus is opgewekt op de derde dag. Alleen op grond van Zijn sterven en opstanding kunnen wij als vernieuwde mensen het lied van de verlossing aanheffen en God eren in Zijn huis. Het gaat voor ons als christenen niet om een tempel van hout en steen, maar om een *geestelijk* huis, de gemeente van de levende God. In de gemeente mogen wij *geestelijke* offeranden aan God brengen (zie o.a. 1 Kor. 3:16; 2 Kor. 6:16; Ef. 2:20-22; 1 Tim. 3:15; 1 Petr. 2:5).

In figuurlijke zin is de belofte die Hizkia hier kreeg dus ook op ons van toepassing. Wij mogen eveneens 'op de derde dag' onze God en Vader hulde brengen in Zijn huis. Wij doen dit dus op de grondslag, het vaste fundament van de opstanding. Zo komen wij met onze offers van lof en dank tot God. Wij aanbidden Hem als de God en Vader van onze Heer Jezus Christus. Wij naderen als priesters in het geestelijke huis, waarvan Christus Zelf de Hoeksteen is. Wanneer wij zo tot God komen, is dit werkelijk een *opgaan* naar Zijn huis. Wij mogen hart en ziel tot Hem opheffen. Onze lofzang stijgt als kostelijk reukwerk op naar de troon van God, die wij straks in heerlijkheid zullen omringen (Openb. 5).

In Genesis 1 zien wij dat op de derde dag het droge te voorschijn kwam en de aarde vrucht ging voortbrengen. Zo hebben wij als gelovigen een veilige plaats bereikt, waar de wateren van het oordeel ons niet meer kunnen bereiken en waar wij voor God vrucht mogen dragen. Doordat wij verbonden zijn met de opgestane Heer, kan er nieuw leven uitspruiten. Wij brengen Hem de vrucht van onze lippen, en andere offers die voortkomen uit de nieuwe schepping (vgl. Joh. 12:24; Rom. 6:22; 7:4; Gal. 5:22; 6:8; Hebr. 13:15).

Op deze nieuwe grondslag mogen wij God dienen, verlost van de wereld en van de macht van de tegenstander. Zoals Israël destijds hebben wij het land van de slavernij verlaten en zijn wij ‘drie dagreizen ver’ de woestijn ingetrokken om onze offers te kunnen brengen (Ex. 8:27). Het was ook op de *derde* dag dat God Zichzelf aan Israël openbaarde, en het volk tot Hem mocht komen bij de berg Sinaï (Ex. 19:11, 16-17). Op de *derde* dag trok Israël ook door de Jordaan, de doodsrivier, in navolging van de ark, die een beeld is van Christus (Joz. 1:11).

Zo zijn er nog meer voorbeelden te noemen: Jona bereikte na drie dagen in de ‘banden van de dood’ het droge. Esther ging op de derde dag naar de koning en werd van het dreigende oordeel gered. De derde dag is de dag van de opstanding, het verkrijgen van de behoudenis, het bereiken van een veilige plek voor Gods aangezicht, waar wij voor Hem vrucht kunnen dragen.

HIZKIA SCHOOT TEKORT IN DANKBAARHEID

Helaas schoot Hizkia tekort in het vrucht dragen voor Gods aangezicht. De vrucht van het vlees kwam weer naar voren. De kroniekschrijver zegt het als volgt: ‘Maar Hizkia vergold niet overeenkomstig de weldaad die hem bewezen was, omdat zijn hart hoogmoedig werd. Daarom rustte er grote toorn op hem en op Juda en op Jeruzalem’ (2 Kron. 32:25). Als Hizkia telkens met een lofoffer was opgegaan naar Gods huis, zou hij misschien bewaard zijn gebleven voor deze zonde. Maar nadat hij van zijn dodelijke ziekte was hersteld, scheen het huis van de Heere minder belangrijk voor hem te zijn geworden. Het gezantschap uit Babel kreeg niets te horen over Gods huis, maar de koning toonde hun wel alle schatten van zijn eigen paleis (2 Kon. 20:12-17 SV). Hij werd hoogmoedig, en dacht meer aan zijn eigen eer dan aan Gods eer. Daardoor handelde hij in strijd met zijn eerdere belijdenis, toen hij als een aanbidder was opgegaan naar het huis van de Heere.

Dit doet denken aan wat er van koning Salomo wordt vermeld toen hij de bouw van de tempel in zeven jaar had voltooid: ‘Aan zijn *eigen* huis heeft Salomo echter dertien jaar gebouwd’ (1 Kon. 7:1). En eveneens aan wat de profeet Haggai de Joden verweet, die waren teruggekeerd uit de Babylonische ballingschap: ‘Is het voor u wel de tijd om in *uw* fraai overdekte huizen te wonen, terwijl dit huis (het huis van de Heere) verwoest ligt’ (Hag. 1:4)? Ondanks al het goede dat er van Hizkia, van Salomo en van het overblijfsel valt te zeggen, zien wij toch telkens dat zij meer gericht waren op hun *eigen* belangen. Daardoor kreeg de HEERE niet de plaats en de eer die Hem toekwamen.

Het voorbeeld van de Heer Jezus Zelf laat ons een heel andere houding zien. Van Hem staat er geschreven: ‘Want de ijver voor Uw huis heeft Mij verteerd’ (Ps. 69:10; Joh. 2:17). Hij *bleef* in de tempel, omdat Hij wilde zijn in de dingen van Zijn Vader (Luk. 2:46-49). Laat ons leven steeds in het teken staan van het *opgaan* naar Gods huis, in het besef dat één dag in Zijn voorhoven beter is dan duizend elders.

3. JABEZ EN ZIJN GEBED OM ZEGEN

Jabez was de aanzienlijkste onder zijn broeders; zijn moeder had hem Jabez genoemd: want, zei zij, ik heb hem met smart gebaard. Jabez nu riep de God van Israël aan met de woorden: Wil mij toch overvloedig zegenen en mijn gebied vergroten; laat Uw hand met mij zijn; weer van mij het kwade, zodat mij geen smart treft! En God schonk wat hij had gevraagd’.

1 Kronieken 4:9-10

1. DE FIGUUR VAN JABEZ

Is Jabez een onbekende persoon, die alleen voorkomt in de registers van de kroniekschrijver? Zo moeten wij dit niet zien. De Geest van God wijdt twee belangrijke verzen aan Jabez en zijn geschiedenis, die ook nu nog niets aan waarde hebben ingeboet en die de naamlijsten die wij hier vinden tot interessante leesstof maken.

Wie was deze Jabez? Waarschijnlijk was hij een afstammeling van de Kenieten, die gedeeltelijk werden ingelijfd in de stam Juda (zie hiervoor Richt. 1:16; 4:11; 1 Sam. 15:6; 1 Kron. 2:55).

Jabez behoorde aanvankelijk dus niet tot Israël, tot Gods volk. Hij was eerst vreemd aan het burgerschap van Israël en een vreemdeling

van de verbonden van de belofte (vgl. Ef. 2). Toch kreeg hij door Gods goedheid een plaats binnen Zijn uitverkoren volk, en wel in de stam Juda. Die naam betekent ‘godlover’. En wij vinden in deze verzen het gebed van Jabez, waarin hij Hem looft. Hij riep de God van Israël aan, zo staat hier. Dat bevestigt de veronderstelling dat hij zich als een vreemde bij het volk van God voegde en de toevlucht nam tot de God van Israël – zoals vroeger Rachab en Ruth dat deden. Hij beseftte dat hij veilig was onder de bescherming van deze God en hij vertrouwde zichzelf helemaal aan Hem toe. Zijn gebed getuigt dan ook van een groot geloof.

Tweemaal wordt in de geciteerde verzen het woord ‘smart’ of ‘droefheid’ gebruikt. Zijn moeder had hem de naam Jabez (d.i. ‘smart’) gegeven, omdat zij hem met smart had gebaard (vs. 9). Jabez zelf bad dat hem geen droefheid zou treffen (vs. 10). Hoewel zijn geboorte met smart gepaard ging, was hij van groter aanzien dan zijn broers. Daarom doet Jabez ons denken aan Benjamin, die door Rachel een zoon van haar smart werd genoemd, maar die door Jakob werd beschouwd als de zoon van zijn rechterhand (Gen. 35:18).

Op het lijden, de smart die het gevolg is van de zonde (‘met pijn zult u kinderen baren’, Gen. 3:16), volgt de heerlijkheid. Dat principe gold voor Benjamin, voor Jabez, voor Christus Zelf en ook voor ons. Op het lijden van Golgotha volgde de verhoging aan Gods rechterhand in de hemel. En zo kunnen wij eveneens het lijden verdragen, omdat de Geest van de heerlijkheid reeds op ons rust en wij spoedig met Christus zullen worden verheerlijkt (1 Petr. 4:13-14).

2. VOORAL BIDDEN OM GEESTELIJKE ZEGEN

In deze wereld, waar iedereen te maken krijgt met smart en met lijden, verlangen we naar gebedsverhoring zoals Jabez dat meemaakte. Lijden geeft aanleiding tot velerlei gebed op aarde, want onze natuur houdt niet van lijden. En wij zijn eerder geneigd tot God te roepen met het oog op mogelijk lichamelijk of geestelijk lijden, dan met het oog op de dingen die verband houden met Zijn eer en glorie.

De wereld heeft zeker weinig gewetensoefening en denkt alleen aan God voor haar eigen belang; ze wil Hem gebruiken voor haar welzijn. Maar ook gelovigen hebben moeite te begrijpen dat gebeden die lijken op dat van Jabez, toch niet verhoord worden. Van die gebeden geldt niet: 'En God liet komen wat hij gevraagd had'. De Bijbelteksten waarin het antwoord van God op het geloof wordt gegarandeerd, gaan dan niet op. Toch is God trouw en vervult Hij wat Hij heeft beloofd. Hoe komt het dan dat gebeden soms niet verhoord worden? Gods Woord geeft zelf het antwoord op die vraag, o.a. door het voorwaardelijke 'als' van Johannes 15:7, het 'omdat' van Jakobus 4:3 en 1 Johannes 3:22, en het 'als' van 1 Johannes 5:14-15 eraan te koppelen. God verwacht van ons dat wij zullen bidden volgens Zijn wil.

Meer algemeen gesteld, wordt het probleem opgelost als wij het karakter van de huidige bedeling en haar zegeningen beter gaan begrijpen. Neem dit gebed van Jabez. Als wij de toepassing ervan maken op de zegen in de hemelse gewesten, zien wij dat dit gebed zonder voorbehoud wordt verhoord. De zegeningen van de gelovige in de huidige bedeling zijn immers vooral geestelijk en hemels van aard. In plaats van de Zijnen het lijden te besparen, laat God alle

dingen tot ons welzijn meewerken, zolang wij hier op aarde zijn (Rom. 8:18, 28).

De brief aan de Efeziërs noemt onze zegeningen in al hun rijkdom: ze zijn hemels en geestelijk van aard, onbeperkt in hun uitgestrektheid, eeuwig wat hun duur betreft. Want ze zijn afkomstig van God de Vader, en ze worden ons geschonken in Christus Jezus (Ef. 1:3-14). Evenals Paulus het deed in de beide prachtige gebeden van Efeziërs 1:16-20 en 3:14-21, kunnen wij onze God en Vader vragen ons de kennis en het genot van al onze zegeningen te schenken. Zo kan Hij overeenkomstig dit gebed ons 'gebied' vergroten, evenals Jabez vroeg om rijk gezegend te worden en de grenzen van zijn bezit te mogen uitbreiden.

3. ALS U MIJ RIJK ZEGENT EN MIJN GEBIED UITBREIDT

Laten wij het gebed van Jabez meer in detail bekijken. Dit gebed houdt verband met de aardse zegen van de oude bedeling. Als wij het vooral toepassen op onze huidige zegeningen, zien wij dat God het graag wil verhoren: 'Jabez riep de God van Israël aan: Als U mij rijk zegent en mijn gebied uitbreidt, Uw hand met mij is en u het kwaad van mij wegdoet, zodat het mij geen droefheid brengt... En God liet komen wat hij gevraagd had' (vs. 10).

De eerste vraag was dus: 'Als U mij rijk zegent'. Jabez erkende de God van Israël, die hij hier aanriep, als de Bron van zegen. Elke goede gave daalt van boven neer, namelijk van de levende God, de Vader van de lichten (Jak. 1:17). Jabez was zich daarvan bewust en hij had een groot geloofsvertrouwen, want hij bad om een rijke en overvloedige

zegen. Zijn geloof is niet beschaamd geworden. Zo geeft de Heer ons in Zijn genade nu ook leven én overvloed, en mogen wij weten rijk gezegend te zijn met allerlei geestelijke zegen in de hemelse gewesten in Christus (Joh. 10:10; Ef. 1:3).

De gelovige van nu roept niet de God van Israël aan, want hij staat in een andere betrekking tot God. Hij roept Hem aan als zijn God en Vader, de God en Vader van onze Heer Jezus Christus. Iedere ware christen kan met Paulus zeggen: ‘Gezegend zij de God en Vader van onze Heer Jezus Christus, Die ons gezegend heeft met alle geestelijke zegening in de hemelse gewesten in Christus’ (Ef. 1:3). Wat een rijk bezit hebben wij in Christus: ‘Uitverkoren voor de grondlegging van de wereld, opdat wij heilig en onberispelijk zouden zijn voor Hem in de liefde’ – dus overeenkomstig de goddelijke natuur die licht en liefde is – ‘terwijl Hij ons tevoren door Jezus Christus tot het zoonschap voor Zichzelf bestemd heeft, naar het welbehagen van Zijn wil, tot lof van de heerlijkheid van Zijn genade, waarmee Hij ons begenadigd heeft in de Geliefde’.

De Geliefde is Jezus, de Zoon van God! Door Zijn bloed hebben wij de vergeving van de zonden en door Zijn offer hebben wij de toegang tot al deze zegeningen. Doordat wij gezegend zijn met alle geestelijke zegening in de hemelse gewesten in Christus, bezitten wij al die zegen in Hem. Zo was het eigenlijk ook met de zegen van het volk Israël. Het hele land Kanaän was hun in principe geschonken, zoals de Heere had gezworen aan de aartsvaders; en zijn grenzen stonden vast. De Heere had alleen tegen Jozua gezegd: ‘Elke plaats die uw voetzool betreedt, heb Ik u gegeven’ (Joz. 1:3). Dat is de praktische

kant: wij moeten onze zegeningen ook daadwerkelijk in bezit nemen om ervan te kunnen genieten.

Dit brengt ons tot het volgende punt. Jabez bad om uitbreiding van zijn gebied. Een soortgelijk verlangen leefde er bij Aksa, de dochter van Kaleb: zij wenste een stuk land en bovendien een terrein met waterbronnen (Joz. 15:18-19; Richt. 1:14-15). En zij kreeg wat zij vroeg. Zo staat ook van Jabez opgetekend: God liet komen wat hij had gevraagd. Het is in het hart van God om ons te zegenen. Hij wil niets liever, omdat Hij in Christus in gunst op Zijn kinderen kan neerzien.

Christus is arm geworden om ons rijk te kunnen maken. Wij bezitten in Hem een hemels erfdeel, rijke zegeningen in een beter vaderland dan het land Israël. In die zin zijn alle gelovigen dus 'landeigenaren' en mogen zij hopen op vergroting van hun gebied. Het is zoals met Jozua, die de belofte kreeg: 'Elke plaats die uw voetsool betreedt, heb Ik u gegeven' (Joz. 1:3). Stap voor stap mogen wij het Beloofde Land in bezit nemen en het erfdeel dat ons in Christus is geschonken tot ons geestelijk eigendom maken. Dan kunnen wij met Izak zeggen dat de HEERE ons ruimte gemaakt heeft in dit land (Gen. 26:22).

Het gebed van Jabez, deze geloofsheld uit Juda die mogelijk verwant was met de trouwe Kaleb, houdt verband hiermee. Naar het voorbeeld van zijn voorvader waardeerde hij de zegeningen die God hem had geschonken. Hij wilde gezegend worden, en hij wilde zijn grenzen graag uitbreiden. Het volk Israël had de kracht gemist om bezit te nemen van het hele land. Een deel ervan was bij de dood van Jozua nog in handen van vijanden. Nog erger: de Kanaänieten hadden

delen van hun vroegere bezit heroverd, die ze in het begin hadden verloren.

Maar evenals de nakomelingen van Simeon (1 Kron. 4:38-43), kon de godvrezende Israëliet het niet aanzien dat de ‘vruchtbare en goede weidegrond, en een ruim, rustig en vreedzaam land’ in de handen van de zonen van Cham was. Hij wenste ervan te genieten, hij had er recht op en wilde zijn grenzen – door de ontrouw van het volk ingeperkt – weer uitbreiden.

Als wij ontrouw zijn, overkomt het ons ook dat de zegeningen die wij hebben ontvangen, ons worden afgenomen. Maar ondanks de gemeenschappelijke achteruitgang onder Gods volk, kunnen wij toch persoonlijk de strijd aanbinden. Wij kunnen weer ervan genieten, zoals de Simeonieten uit 1 Kronieken 4, die zelfs ten dage van Hizkia streden om de zegen te heroveren die de vijand hun lang geleden had ontnomen. Ook hun namen zijn opgeschreven (1 Kron. 4:41), want God heeft een welbehagen in allen die Zijn zegen waarderen. Hij heeft die aan Zijn verlost en gegeven, en Hij alleen kent de volle waarde ervan.

Laten wij dus ook de vurige wens hebben onze ‘grenzen’ uit te breiden. Het verval in de christenheid is geen verhindering om persoonlijk te genieten van onze geestelijke zegeningen in Christus. Dat is een belangrijk gebedsthema voor ons als gelovigen, want wij genieten vaak slechts beperkt van alles wat ons deel is. In Christus bezitten wij alle dingen. Maar net zoals de Israëlieten genieten wij in de praktijk alleen van dat terrein waarop wij onze voet weten te plaatsen, maar dat de vijand ons betwist. Wij hoeven onze ‘grenzen’ niet uit te breiden ten koste van onze medebroeders en zusters, en

het is ook niet nodig hun bezittingen te veroveren; want elk deel is oneindig in het gebied van deze oneindige zegen.

Paulus bad dat wij ten volle in staat zouden zijn 'te begrijpen met alle heiligen, wat de breedte, lengte, hoogte en diepte is' (Ef. 3:18). Wij weten Wie het Middelpunt is, maar er worden geen grenzen aangegeven van de breedte en de lengte. Het Middelpunt is Christus, Zijn liefde en al Zijn heerlijkheid. Naarmate wij Hem leren kennen, breiden wij onze grenzen uit, zonder ooit aan het einde van ons gebied te komen. Wij dringen altijd verder erin door, er zijn rijkdommen voor allen, er zijn rijkdommen voor de eeuwigheid.

Wie zou kunnen twifelen aan de verhoring van zo'n gebed, gericht tot de God en Vader van onze Heer Jezus Christus? Hij heeft ons immers Zelf gezegend in Christus met alle geestelijke en hemelse zegeningen, en dat vóór de grondlegging van de wereld? Dat zijn gebeden die naar Zijn wil zijn. Want het is het welbehagen van Gods wil om ons te zegenen op zo'n wonderlijke wijze, opdat wij van al deze dingen zouden genieten.

De vijand is machtig, en hij woont en werkt in het Beloofde Land: 'Want onze strijd is niet tegen bloed en vlees, maar tegen de overheden, tegen de machten, tegen de wereldbeheersers van deze duisternis, tegen de geestelijke machten van de boosheid in de hemelse gewesten' (Ef. 6:12). Het zijn boze machten voor wie wij klein en onbetekenend zijn (vgl. Num. 13:33). Hoe kunnen wij onze grenzen uitbreiden met zulke vijanden? De aanvoerder ervan (de satan) heeft bij de eerste aanval onze vader naar het vlees (Adam) overwonnen en diens hele nageslacht geplaatst onder zijn heerschappij en de macht van de dood.

Maar toen de genade van God verscheen en ons verlostte uit deze toestand, heeft Hij ons levend gemaakt, een nieuwe schepping van ons gemaakt en in Christus doen zitten in de hemelse gewesten. Nu is Christus ons leven. Hij heeft de satan ontmoet en aan het begin van Zijn dienst op aarde heeft Hij hem reeds overwonnen; en door Zijn dood op het kruis heeft Hij hem tenietgedaan (Hebr. 2:14). Als wij Christus als ons leven hebben, moeten wij alleen Hem tegenover de vijand tonen, zodat hij geen macht over ons heeft. De hele wapenrusting van God die wij moeten aandoen om de tegenstander te weerstaan, is niets anders dan de praktische openbaring van het leven van Christus in ons. Dat vormt de juiste innerlijke toestand, voorgesteld door de verschillende delen van de wapenrusting: gordel, schild, zwaard etc.

Als wij met Christus gevoed worden, zullen wij op Hem lijken; en de satan en zijn engelen zullen ons niet kunnen schaden. Dan zullen wij vooruitgang boeken in de kennis en het genot van onze geestelijke zegeningen. Ondertussen zullen wij onze grenzen blijven uitbreiden in dit hemelse gebied. De bezittingen, op aarde reeds verworven, blijven tot in eeuwigheid het deel van hen die ze door strijd hebben verkregen. Als wij aan God vragen of Hij ons overvloedig zegent en onze grenzen uitbreidt, mogen wij weten dat Hij ons hoort en verhoort, omdat zegenen altijd het verlangen van Zijn hart en Zijn gewone werk is.

4. ALS UW HAND MET MIJ IS

Vervolgens bad Jabez of Gods hand met hem mocht zijn. Hij steunde niet op eigen kracht en inzicht, maar rekende op Gods hulp en macht. Hij wilde zich laten leiden door Gods hand, want hij had zijn eigen hand gelegd in de machtige hand van God en zich aan Hem toevertrouwd. Jabez was zich ervan bewust tot welke wonderen Gods hand in staat was. Geleid door deze verheven hand was Israël uit Egypte gevoerd en in het land Kanaän gebracht (Ex. 5:24; 14:8). Zou de hand van de Heere ooit te kort zijn? (Num. 11:23). Zijn hand is altijd ten goede over hen die Hem zoeken (Ezra 8:22).

Wandelen wij zo aan Gods hand, in het besef dat Hij vóór ons is en dat daarom alle vijandige machten moeten wijken (Rom. 8:31)? Bidden wij evenals Jabez om de bescherming van Gods hand? Die hand zal met ons zijn als wij Hem verheerlijken in ons leven, als wij zoeken wat overeenkomstig Zijn gedachten is. Ezra heeft een soortgelijk gebed gebeden en dat werd ook verhoord (Ezra 8:18, 21-23). Gods goede hand zal met ons zijn in alles wat wij doen, als wij in de eerste plaats denken aan Zijn eer en de karaktertrekken van Zijn geliefde Zoon vertonen.

Daartegenover geldt dat Zijn hand tégen ons zal zijn, als wij ontrouw zijn. Die les leren wij o.a. in het boek Richteren: ‘Telkens als zij uittrokken, was de hand van de Heere tegen hen tot verderf, zoals de Heere hun onder ede aangezegd had, en zij kwamen in grote benauwdheid’ (Richt. 2:15). Ezra zei ook: ‘...naar de goede hand van onze God over ons’, en: ‘De hand van onze God is ten goede over allen die Hem zoeken, maar Zijn macht en Zijn toorn zijn tegen allen die Hem verlaten’ (Ezra 8:18, 22).

Als wij gehoorzaam de weg gaan met een hart dat gericht is op de eer van de Heer, als wij onze zegeningen waarderen, als het hemelse Kanaän aantrekkingskracht voor ons heeft (zoals Hebron dat voor Kaleb had reeds tijdens de reis door de woestijn), dan zal de hand van God over ons zijn in alles wat ons welzijn betreft. Want er staat geschreven: ‘Zoek eerst het koninkrijk van God en Zijn gerechtigheid, en al deze dingen zullen u erbij gegeven worden’ (Matt. 6:33). Met die zekerheid kunnen wij voortgaan in de weg van God, in het bewustzijn van Zijn nabijheid, bescherming en goedkeuring. Wat een kracht ontvangen wij dan om de vijand te weerstaan. Dat heeft Christus, ons Voorbeeld, in Zijn weg van zelfverloochening en lijden duidelijk ondervonden: ‘Ik stel mij de Heere bestendig voor ogen; omdat Hij aan mijn rechterhand staat, wankel ik niet’ (Ps. 16:8).

5. ALS U HET KWAAD VAN MIJ WEGDOET, ZODAT HET MIJ GEEN DROEFHEID BRENGT

Het kwaad van ons wegdoen is het laatste onderdeel van Jabez' gebed. Dit is in tweeërlei zin op te vatten: kwaad in de betekenis van zonde, of als onheil. Het tweede zal ons niet altijd bespaard blijven, maar met name voor de Israëliet was aardse voorspoed het bewijs van Gods gunst en goedheid. Als hij bewaard bleef voor rampspoed, was dat een teken dat Gods hand met hem was.

Voor ons als christenen liggen de zaken vaak anders, omdat onze zegeningen op een ander vlak liggen en allereerst geestelijk en hemels van karakter zijn. Zeker mogen wij ook wel dit gebed op de lippen nemen en vragen om bewaard te blijven voor kwaad en onheil.

Als het om het kwaad gaat in de betekenis van 'zonde', hebben wij bovendien de eigen verantwoordelijkheid hiervan te *wijken* (vgl. Job 1:1).

Dit onderdeel van het gebed van Jabez is belangrijk, want zonder deze bede is het niet mogelijk de gevraagde zegen te verwerkelijken: 'Als U het kwaad van mij wegdoet, zodat het mij geen droefheid brengt'. Al het lijden is in de wereld gekomen door de zonde. Dat had de moeder van Jabez ervaren. En haar zoon had begrepen dat lijden het deel is van iedereen, maar dat de hulpbronnen van de gelovige in God te vinden zijn. Seth noemde zijn zoon Enos (d.i. 'sterfelijk mens'), en daardoor gaf hij zich rekenschap van de ernstige gevolgen van de zonde. Vanaf dat ogenblik begon men de naam van de HEERE aan te roepen (Gen. 4:26).

Zo begreep ook Jabez dat hij slechts aan de gevolgen van de zonde kon ontkomen door de naam van de ene, ware God aan te roepen. In Zijn liefde kan God niet onverschillig blijven voor het lot van Zijn schepselen. Wanneer alles op aarde ons ontvalt, beschikt het geloof over goddelijke hulpbronnen. Maar voor ons als christenen heeft het gebed van Jabez vooral een geestelijke toepassing. Het kwaad waaraan wij zijn blootgesteld en waarvoor wij gespaard wensen te blijven, bestaat niet alleen uit de gevolgen van de zonde, maar het is de zonde zelf. Als wij aan God vragen om beschermd te worden voor het kwaad, opdat ons geen smart treft, vragen wij iets dat naar Zijn heilige wil is. God wil ons de droefheid besparen die het gevolg is van de zonde, van het gebrek aan waakzaamheid waardoor Hij wordt onteerd. De Heer Jezus heeft Zijn discipelen geleerd te bidden: 'En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze' (Matt. 6:13).

God heeft ons de mogelijkheid gegeven bewaard te blijven voor het kwaad, door ons in de nieuwe geboorte deelgenoot te maken van Zijn eigen natuur. De apostel Johannes kon zeggen: ‘Wij weten dat ieder die uit God geboren is, niet zondigt, maar wie uit God geboren is, bewaart zichzelf en de boze heeft geen vat op hem’ (1 Joh. 5:18). Door onze positie in Christus – waarin God de gelovigen altijd ziet – is het niet *noodzakelijk* om te zondigen. Uit de nieuwe natuur en uit de nieuwe mens kan immers geen zonde voortkomen. Het zou lastering zijn zo iets te beweren, want de bron van deze natuur is goddelijk. Zolang wij verwerkelijken dat wij uit God geboren zijn, en een nieuw leven hebben dat in Christus overwinnend tevoorschijn trad – zoals bleek tijdens de verzoeking in de woestijn – zullen wij bewaard blijven voor zonde en kwaad, en zal de smart als gevolg hiervan ons bespaard blijven.

Het is echter niet zo dat wij zonder enig lijden in de wereld kunnen wandelen, want de gelovige is hiertoe geroepen: ‘Want u is het geschonken, ten aanzien van Christus, niet alleen in Hem te geloven, maar ook voor Hem te lijden’ (Fil. 1:29). Er is ook lijden dat het deel is van alle mensen: ‘Want ik acht, dat het lijden van de tegenwoordige tijd niet waard is vergeleken te worden met de toekomstige heerlijkheid die aan ons geopenbaard zal worden’ (Rom. 8:18).

De apostel Petrus noemt diverse vormen van het lijden van de gelovigen:

1. onrechtvaardig lijden ter wille van het geweten (1 Petr. 2:18-25);
2. lijden om de gerechtigheid (1 Petr. 3:14-17);

3. deelhebben aan het lijden van Christus (1 Petr. 4:1-2, 13-19);
4. het lijden dat christenen ondervinden in de wereld (1 Petr. 5:9-10).

Zij die het lijden verdragen, worden 'gelukkig' genoemd (Matt. 5:10-11; 1 Petr. 4:14). Maar Petrus onderscheidt dit lijden heel duidelijk van het lijden dat ons treft in Gods rechtvaardige regering, wanneer wijzelf kwaad hebben bedreven (1 Petr. 2:20; 3:17; 4:15). Hij laat ook zien dat het verzoenend lijden voor de zonden uitsluitend het deel was van Christus op het kruis: 'Want ook Christus heeft eenmaal voor de zonden geleden, de Rechtvaardige voor de onrechtvaardigen, opdat Hij ons tot God zou brengen' (1 Petr. 3:18). Het lijden voor de zonde is dus alleen het deel van Christus geweest tijdens de drie uren van duisternis. En door dit lijden zijn wij verlost en tot God gebracht, nadat de zonde verzoend was in het goddelijke gericht.

'Daar Christus dus in het vlees geleden heeft, moet u zich ook met dezelfde gedachte wapenen; want wie in het vlees lijdt, heeft afgedaan met de zonde'. Wij moeten niet riskeren vanwege slechte daden te lijden, dat is niets voor ons als christenen. Wij zijn tot God gebracht en in een nieuwe positie geplaatst, verlost van de zonde, met het doel 'de overige tijd in het vlees niet meer te leven naar de begeerten van de mensen, maar naar de wil van God' (1 Petr. 4:1-2).

In plaats van toe te geven aan slechte begeerten, waardoor men afgetrokken en verleid wordt (Jak. 1:14), moeten wij die weerstaan. Dan zal de zonde, die door de begeerte wordt gebaard, geen plaats krijgen in ons leven; en dan zullen de pijnlijke gevolgen daarvan ons bespaard blijven. Wij zullen de vruchten van deze bittere plant niet

kennen: ‘(...) terwijl u erop toeziet dat niet aan iemand de genade van God ontbreekt; dat er geen wortel van bitterheid opschiet en onrust veroorzaakt, en velen daardoor verontreinigd worden’ (Hebr. 12:15).

Het is verschrikkelijk als mensen toegeven aan het kwaad, bijv. de verleiding van de rijkdom, en zich daardoor met vele smarten doorboren (1 Tim. 6:10). Daarvoor wil de Heer ons behoeden, doordat wij aan Zijn hand de weg gaan. Wij leven echter wel in een schepping die aan de vruchteloosheid is onderworpen, een toneel van smart, zodat het lijden vroeger of later toch ons deel zal zijn. Maar als wij onze droefheid in Gods hand leggen, zal het kwaad ons toch niet de levensmoed ontnemen en ons niet meer ‘smartten’, zoals de Statenvertaling zegt.

Laten wij dus voortdurend Gods hulp zoeken in het gebed, om bewaard te blijven voor het kwaad en voor de pijn die eruit voortkomt (Spr. 4:12). Dan zullen wij niet struikelen door ‘de zonde die ons licht omstrikt’ (Hebr. 12:1). Laten wij bekleed zijn met de hele wapenrusting van God. Hij zal ons dan in staat stellen onze grenzen uit te breiden en op te groeien in de kennis van Christus, en van alles wat wij bezitten in Hem die het Middelpunt van alle geestelijke en hemelse zegen is.

Als wij toegeven aan de zonde, zullen wij niet alleen de bittere gevolgen daarvan ondervinden, maar wij zullen dan ook niet in staat zijn te strijden tegen onze geestelijke vijanden. Wij zullen geen vooruitgang boeken en eerder terrein verliezen. Dat is een ernstige zaak, want de gevolgen ervan zijn eeuwig, omdat de zegeningen het ook zijn. Het deel dat de gelovige op aarde verwerft, zal zijn persoonlijk eeuwig bezit blijven.

6. EN GOD LIET KOMEN WAT HIJ GEVRAAGD HAD

Laten wij dus niet moe worden te bidden zoals Jabez, met gedachten en wensen die in overeenstemming zijn met de raadsbesluiten van God en met Zijn eigen glorie. Dan zal ook van ons gezegd kunnen worden: ‘En God liet komen wat hij gevraagd had’. God hoort het gebed, laten wij daarvan overtuigd zijn! Dat is de blijde boodschap die ons in deze slotwoorden tegemoet klinkt en die ons opwekt het voorbeeld van Jabez na te volgen.

Het is na het voorafgaande nauwelijks nodig hieraan toe te voegen dat wij alle moeilijkheden bij God moeten brengen, en alles wat onze pelgrimsreis op aarde betreft met een kinderlijk vertrouwen aan de Vader moeten voorleggen. De Heer leert ons in het evangelie hoe onze God en Vader belang stelt in al onze stoffelijke behoeften (Matt. 6:25, 34; Luk. 12:7, 29-31). Maar het voornaamste onderwerp van onze gebeden, wat het hart van de gelovige vooral moet bezighouden, is de heerlijkheid van God Zelf en het welzijn van de medegelovigen. Daarnaast moeten wij het heil van zondaars natuurlijk niet vergeten.

Christus zei om die reden: ‘Maar zoek eerst het koninkrijk van God en Zijn gerechtigheid, en al deze dingen zullen u erbij gegeven worden’. Wat de aardse dingen betreft, zei de Heer in Lukas 12: ‘(...) maar uw Vader weet dat u deze dingen nodig hebt’. Dit zijn dus niet de belangrijkste dingen die er zijn, maar toch hebben zij voor ons – die vaak aardsgezind zijn – een grote plaats in de gebeden die wij uitspreken. Het is niet zo dat wij er niet over zouden mogen spreken. Integendeel, ze behoren tot ‘alle dingen’ die wij aan Hem mogen voorleggen (Fil. 4:6). Maar het behoort tot wat *erbij* gegeven wordt. Terwijl de grote dingen die het onderwerp van onze gebeden moeten

vormen, de heerlijkheid van God op aarde betreffen; en daaraan gekoppeld ons geestelijk welzijn en dat van onze broeders en zusters, ons persoonlijk en gemeenschappelijk getuigenis. In het 'Onze Vader' begint de Heer met de dingen die God betreffen: 'Laat Uw naam worden geheiligd, Uw koninkrijk komen, Uw wil gebeuren, zoals in de hemel, zo ook op aarde' (Matt. 6:9). Daarna komen pas onze persoonlijke noden en behoeften.

In Johannes 15:8 zei de Heer: 'Hierin is Mijn Vader verheerlijkt, dat u veel vrucht draagt'. Alles wat Hij in de voorgaande verzen had gezegd, stond in verbinding met het thema 'vrucht dragen'. Met het oog daarop zei Hij in vers 7 ook: 'Als u in Mij blijft en Mijn woorden in u blijven, bid alles wat u wilt en het zal u gebeuren'. Wat wij bovenal zouden moeten wensen, is vrucht te dragen voor Hem. Als onze gebeden daarop betrekking hebben, mogen wij rekenen op de verhoring ervan. In een goede geestelijke toestand, gekenmerkt door godsvrucht, zullen wij ondervinden wat Paulus aan Timotheüs voorhield: 'De godsvrucht is nuttig tot alle dingen, daar zij de belofte heeft van het tegenwoordige en van het toekomstige leven' (1 Tim. 4:8).

4. WERKERS IN DE NABIJHEID VAN DE KONING

‘De zonen van Sela, de zoon van Juda, waren: Er (...) en de geslachten van het huis van de linnenwevers in het huis van Asbea (...) en Joas en Saraf (die over de Moabieten geheerst hebben) en Jasubi-Lehem. Dit alles is echter lang geleden. Zij waren pottenbakkers en woonden in Netaim en Gedera. Zij verbleven daar bij de koning, in zijn dienst.’

1 Kronieken 4:21-23

DE KRONIEKEN VAN JUDA, DE KONINGSSTAM

Veel gelovigen hebben jammer genoeg de gewoonte om bij het dagelijks lezen van de Bijbel de geslachtsregisters over te slaan. Wij hebben in die registers echter niet te maken met een droge opsomming van namen, want de naamlijsten worden telkens afgewisseld met interessante bijzonderheden die de kroniekschrijver weet te verhalen. Zo vinden wij in ditzelfde hoofdstuk het belangwekkende gebed van Jabez (4:10), terwijl het volgende hoofdstuk spreekt over de kracht van het gebed in de strijd tegen de Hagrieten (5:20). Elders vinden wij waardevolle opmerkingen over de eredienst en details uit het familieleven van de Israëlieten en de geschiedenis van de stammen.

Zo lezen wij in 1 Kronieken 4:21-23 over een bepaalde tak van de zonen van Sela, die als linnenwevers en pottenbakkers werkzaam zijn geweest. Aan deze paar verzen willen wij nu aandacht geven, vanwege de geestelijke lessen die aan beide beroepen kunnen worden verbonden en ook vanwege de vermelding dat deze Selanieten bij de koning woonden en in zijn dienst waren.

In dit verband is het ook van belang te letten op het grote doel van de geschiedschrijving in deze hoofdstukken: het gaat uiteindelijk om de persoon van David, de man naar Gods hart, de koning bij de gratie van God. David is degene die centraal staat in 1 Kronieken. In de registers wordt dan ook de meeste aandacht geschonken aan de koningsstam Juda (hst. 2-4), en aan de bevolking van Jeruzalem (hst. 9).

De stam Levi neemt eveneens een belangrijke plaats in (hst. 6 en 9), maar dit past heel goed in het kader van dit boek. Want David treedt hier op als priester-koning en hij fungeert als wetgever voor de Levieten. Wij mogen David in al deze opzichten zien als een type van Christus, de ware Koning-Priester, Die Gods volk met wijsheid regeert maar het ook voorgaat in de eredienst. Hij leidt ons nu in onze aanbidding in geest en in waarheid. Hij heft te midden van de gemeente een eeuwigdurend lofied aan (Joh. 4:23-24; Fil. 3:3; Hebr. 2:12; 13:15; 1 Petr. 2:5; Openb. 1:5-6).

MEDEWERKERS VAN DE KONING

Het is dus wel een aantrekkelijke gedachte om bij ‘de koning’ van 1 Kronieken 4:23 speciaal aan koning David te denken, hoewel dit

vers evenzeer van toepassing zal zijn geweest op zijn opvolgers. Uit 1 Kronieken 27:25-31 weten wij dat David uitgestrekte bezittingen had: landerijen, voedselvoorraden, levende have. Op de koninklijke domeinen zullen ongetwijfeld ook handwerkers bezig geweest zijn, o.a. om te voorzien in de behoefte aan linnengoed en aardewerk.

De meeste oudere vertalingen geven de plaatsnamen Netaïm en Gedera letterlijk weer, zodat de indruk wordt gewekt dat de pottenbakkers hun domicilie hadden bij de koninklijke 'plantages' en 'tuinen' (1 Kron. 4:23). Misschien gold dit ook van de linnenwevers die in vers 21 worden genoemd. Het is onduidelijk of vers 23 terugslaat op alle nakomelingen van Sela, of alleen op degenen die in vers 22 worden genoemd. Enkelen van hen hebben een hoge positie bekleed: Joas en Saraf hebben over de Moabieten geheerst.

Slaan deze oude geschiedenissen op de tijd dat Moab schatplichtig was aan koning David? Of hebben ze betrekking op een eerdere periode? De Joodse traditie legt verband met de geschiedenis van Ruth, die met Naomi terugkeerde naar Bethlehem. De naam Jasubi-Lehem in vers 22 dient dan gelezen te worden als een korte zin: zij keerden terug naar Lehem, d.i. Beth-Lehem. Bethlehem, het 'broodhuis', was de woonplaats van Boaz en de geboorteplaats van koning David. Ja, Christus Zelf, de grote Zoon van David, is daar geboren (Mi. 5:1; Matt. 2:4-6).

Het is een goede zaak om daarheen terug te keren uit het vreemde land en dan verder in dienst te staan van de koning die God heeft uitverkoren. Dat geldt ook in overdrachtelijke zin. Wanneer wij het 'broodhuis' hebben verlaten, d.i. de plaats waar God leven en overvloed geeft in Zijn nabijheid, dient er een werk van *herstel* plaats

te hebben, zodat wij tot Hem terugkeren en ons leven (opnieuw) toewijden aan Hem en aan de Man van Zijn welbehagen.

De beide beroepen die hier worden genoemd, krijgen ook een bijzondere betekenis in het licht van het Nieuwe Testament. De *linnenwevers*, makers van fijn lijnwaad (byssus), doen ons denken aan het gereedmaken van het bruiloftskleed van blinkend, rein, fijn linnen door de bruid van het Lam (Openb. 19:7-8). Het fijne linnen spreekt van de rechtvaardige daden van de heiligen, dus van de goede werken die God tevoren voor ons heeft bereid, opdat wij daarin zouden wandelen (Ef. 2:10). Het bruiloftskleed wordt nu reeds geweven, doordat Gods kinderen ingetogen, rechtvaardig en godvruchtig leven in deze tegenwoordige eeuw (Tit. 2:12). In deze zin zijn alle gelovigen dus werkzaam als ‘linnenwevers’ en komt het erop aan dat wij trouw worden bevonden in de dienst van ‘de Koning’, de Heer Jezus Christus ¹.

Het beroep van *pottenbakker* tekent een ander aspect van onze verantwoordelijkheid, waarmee met name ouders en opvoeders te maken hebben. Zoals leem in de hand van de pottenbakker, zo zijn wij allen in Gods hand (Jer. 18:6). God doet met ons naar Zijn welbehagen en Hij vormt ons voor de taak waartoe Hij ons heeft bestemd. Deze beeldspraak komt ook voor in het Nieuwe Testament. De gelovigen zijn ‘vaten van de barmhartigheid’, die God tevoren tot heerlijkheid heeft bereid (Rom. 9:23). Dat is onze positie in Christus. En wat onze praktijk betreft, dienen wij ‘vaten’ te zijn waaraan God

1 Als christenen roepen wij Hem niet aan als onze Koning, maar als onze Heer. Christus is het Hoofd van de gemeente en de Heer en Meester van iedere individuele gelovige, maar Hij is de Koning van Israël en van de hele aarde (vgl. Joh. 1:50 en 20:28).

een welgevallen heeft, ‘vaten tot eer van de Meester, tot alle goed werk toebereid’ (2 Tim. 2:21).

God is voortdurend bezig om ons te vormen en ons te polijsten tot vaten die aan Zijn gedachten beantwoorden. Als de grote Boetseerder houdt Hij Zich met ons bezig en vormt Hij ons naar Zijn wil. Gelovige ouders en opvoeders mogen dit voorbeeld navolgen en de hun toevertrouwde kinderen vormen tot ‘vaten’ die bruikbaar zijn voor de Heer. Dat gebeurt als zij hen opvoeden in de tucht en vermaning van de Heer (Ef. 6:4), als zij hen leren rekening te houden met de goddelijke rechten en wensen van Christus. Wij weten dat dit alleen mogelijk is in grote afhankelijkheid van de Heer, in nauwe gemeenschap met Hem. Is het niet treffend dat in 1 Kronieken 4:23 wordt vermeld van de pottenbakkers, dat zij ‘bij de koning verbleven’ en in zijn dienst stonden?

Dit laatste is trouwens een algemeen beginsel dat op ons allemaal van toepassing is. In het Nieuwe Testament worden wij ertoe opgeroepen met een voornemen van het hart bij de Heer te blijven en te volharden in Zijn dienst (zie o.a. Hand. 11:23; 1 Kor. 4:1-4; Kol. 4:17; 2 Tim. 4:5). Het is een groot voorrecht in de nabijheid van de Heer te mogen leven, maar het is ook een grote verantwoordelijkheid.

Wij mogen bij Hem wonen, wij mogen verblijven in het huis van de Heere tot in lengte van dagen, Zijn liefelijkheid aanschouwen in Zijn tempel en Zijn gemeenschap genieten doordat wij als aanbidders vrij tot Hem mogen naderen. Maar het is duidelijk dat dit *verplichtingen* schept. De Heer verwacht van ons dat wij Hem trouw zullen dienen, dat wij Zijn gezag over ons leven zullen erkennen en onszelf geheel en al ter beschikking van Hem zullen stellen. In de dienst van ‘de Koning’

te zijn, voor Zijn aangezicht te staan, brengt onvoorwaardelijke gehoorzaamheid aan Zijn gezag met zich mee.

Wanneer wij bij 'de koning' speciaal aan David denken, zijn er veel voorbeelden te noemen van mensen die bij hem verbleven en in zijn dienst stonden. Een van de mooiste voorbeelden is dat van de helden van David, die in de nood van hun leven de toevlucht tot hem namen en zich bij hem volkomen veilig wisten (1 Sam. 22:1-2, 23). Nadat zij zich bij hem hadden gevoegd, werd David hun aanvoerder. Zij stonden dus voortaan in zijn dienst en zij deelden zowel in zijn verwerping als in zijn verhoging.

Zo is het ook met ons: wij zijn nu verbonden met onze Heer, Die door de wereld is verworpen. Wij staan onder Zijn gezag, en als Hij terugkomt zullen wij delen in Zijn heerlijkheid.

Een ander treffend voorbeeld is dat van Mefiboseth, over wie koning David zich ontfermde. David bracht hem bij zich te Jeruzalem, en Mefiboseth at aan zijn tafel als een van de zonen van de koning. Zo zijn wij, die eerst dode zondaars waren, door Gods goedheid in de directe tegenwoordigheid van de grote Koning gebracht. Wij mogen wonen in Zijn huis, in Zijn tempel, in Zijn stad. Wij mogen aanzitten aan de tafel van de Heer, zoals Mefiboseth aanzat aan de tafel van koning David (2 Sam. 9:11-13). Hoge voorrechten zijn ons geschonken; wij zijn met weldaden overladen. Laten wij dat niet vergeten en onszelf volkomen toewijden aan de dienst van de Heer, Die ons heeft gekocht met de prijs van Zijn eigen bloed.

5. DE TEMPELZANGERS EN HUN AANBIDDING

‘Vervolgens moesten zij elke morgen, en eveneens in de avond, gereedstaan om de HEERE te loven en te prijzen’.

1 Kronieken 23:5,30; 25:1-7

DE DIENST VAN DE ZANGERS

Toen koning David oud geworden was, gaf hij zijn zoon Salomo aanwijzingen voor de tempelbouw en maakte hij ook een taakverdeling voor de Levieten. David is een type van Christus als onze Heer. Hij is bekleed met goddelijk gezag en bepaalt daarom de orde in Gods huis. Christus doet dit door Zijn Geest en de orde binnen de gemeente – want die is nu het geestelijke huis, de tempel van God – draagt dan ook het stempel hiervan. Het is geen orde die mensen uitdenken, maar de instelling van de Heilige Geest, overeenkomstig de aanwijzingen van Gods Woord (1 Kor. 14:33, 40).

Dat geldt eveneens voor het dienstwerk van de ‘zangers’, die er nu gelukkig ook nog zijn. Christus Zelf is immers de grote Koorleider van Zijn volk. Hij heft de lofzang aan te midden van Zijn broeders (Ps. 22:23; Hebr. 2:12). Hij heeft het nieuwe lied op de lippen

genomen, toen Hij was opgetrokken uit de diepten van de dood. Het is het lied van de verlossing, het lied van de opstanding. Dit lied heeft weerklank gevonden in onze harten en wij stemmen als verlost en ermee in (Ps. 40:4). Het nieuwe lied is een *eeuwig* loflied tot eer van het Lam dat geslacht is (Openb. 5:9), evenals het werk van de tempelzangers een *altijddurende* bezigheid was bij het brengen van de dagelijkse brandoffers.

De dienst van het gezang in het huis van de Heere wordt bij de tabernakel nog niet vermeld. Deze instelling is kennelijk te danken aan David; hij was 'lieflijk in psalmen van Israël' (2 Sam. 23:1). De tabernakel was Gods woning tijdens de woestijnreis, en die tocht gaf bepaald geen aanleiding tot gezang. Voor zover wij weten heeft het volk Israël slechts *tweemaal* gezongen in de woestijn, helemaal aan het begin en bijna aan het einde van de reis. Het *eerste* lied was de jubelzang van de bevrijding na de doortocht door de Schelfzee (Ex. 15), het *laatste* de lofzang vanwege de waterbron waarmee God het volk verkwikte toen de tocht bijna ten einde liep (Num. 21). Ook rondom het gouden kalf heeft Israël gedanst en gezongen, maar dat lied was uiteraard niet tot eer van God (Ex. 32).

DE ZANGTIJD

Het was niet in de woestijn, maar pas in het Beloofde Land dat de *zangtijd* gekomen was, om het met de woorden van het Hooglied te zeggen (Hoogl. 2:12). Wij zien ook dat die tijd niet onmiddellijk aanbrak na Israëls intocht in Kanaän, maar pas in de dagen van David en Salomo. Toen kwam er een tijd van ware rust, een vaste

woonplaats voor de Heere God, en een geregelde eredienst tot eer van Zijn naam. De aanstelling van de *zangers* hield namelijk verband met het vinden van een definitieve rustplaats voor de ark, het symbool van Gods tegenwoordigheid. Toen de ark het volk niet meer behoefde aan te voeren in de strijd, ontstond er een situatie van rust die vereist was voor de tempeldienst en de dienst van de tempelzangers (zie 1 Kron. 6:31-32; 15-17; 22:6-19; 28:2vv.; 2 Kron. 6:41-42; Ps. 132).

Er was dus een tijdperk van rust en vrede, een 'man van rust' (koning Salomo), en een 'huis van rust' (d.i. de tempel) nodig, om het voortdurende loflied voor God te laten weerklinken. De dienst van de levitische zangers was gegrond op deze toestand van gevestigde vrede in het land van Gods belofte. Gods gunst was nu zeker in de persoon van de gezalfde koning, die bij de gratie van God regeerde. De ark had haar rustplaats gevonden op de berg Sion, en God woonde te midden van Zijn volk. Daarom konden de zangers zingen dat Gods goedertierenheid tot in eeuwigheid is. Wij horen dit refrein voor het eerst toen David de ark op haar rustplaats bracht, en bij de inwijding van de tempel klonk het opnieuw (1 Kron. 16:34, 41; 2 Kron. 5:13).

HET NIEUWE LIED

Dit is uiteraard ook voor ons van belang. Zoals Gods gunst voor Israël zeker en vast was in de persoon van de koning die Hij het volk had gegeven, zo mogen wij verzekerd zijn van Gods gunst omdat Hij ons in Zijn geliefde Zoon in genade aanziet. Door Christus hebben wij vrede met God, en hebben wij ook de toegang verkregen tot Gods genade en gunst (Rom. 5:1-2). Wij zijn verlost van de macht

van de duisternis en overgebracht in het Koninkrijk van de Zoon van Zijn liefde, de Man naar Gods hart (Kol. 1:13). Het is een rijk van licht en liefde, een rijk van ‘rechtvaardigheid, vrede en blijdschap in de Heilige Geest’ (Rom. 14:17).

Zouden wij dan geen loflied zingen en God prijzen om Zijn eeuwige goedheid? Voor ons is immers ook een tijd van *rust* aangebroken! Wij kennen de Vredevorst, en wij weten ook dat Hij een rustplaats heeft gevonden bij Zijn verlore volk. Wij hebben alle reden om dankbaar en blij te zijn. Het thema dat Gods goedertierenheid tot in eeuwigheid is, geeft voortdurend aanleiding tot een loflied in de gemeente, tot eer van de Vader en de Zoon. Het is een lied dat tot in eeuwigheid zal klinken. Ook nu staan om zo te zeggen de koren van de zangers in Gods tempel opgesteld om door middel van psalmen, lofzangen en geestelijke liederen te zingen en te jubelen voor de Heer (Ef. 2:17-22; 5:19).

Het is wel van belang dat Paulus spreekt van zang en jubel *in onze harten*. Het Nieuwe Testament bevat geen voorschriften ten aanzien van muziekinstrumenten in de christelijke eredienst. Het gaat om de aanbidding in geest en waarheid. Elders is sprake van de vrucht van de *lippen* die Zijn naam belijden (Hebr. 13:15). In Kolossenzen 3:16 wordt het loflied in verbinding gebracht met onderlinge *lering* en *vermaning*: ‘(...) terwijl u in alle wijsheid elkaar leert en terechtwijst met psalmen, lofzangen en geestelijke liederen en in genade zingt in uw harten voor God’. Het zingen ‘in genade’ betekent zingen en danken in het bewustzijn van Gods rijke genade – zoals dat in het Oude Testament tot uitdrukking kwam in het telkens herhaalde refrein: ‘(...) *want Zijn goedertierenheid is tot in eeuwigheid!*’

Dat de ‘zangdienst’ van de christenen in verband staat met lering en vermaning geeft aan dat er een *profetisch* element in aanwezig is, dat tot *opbouw* van de ander is. Niet alleen wordt *God* door onze aanbidding geëerd, de *medegelovige* wordt erdoor opgebouwd in het geloof. Het is interessant dat van de tempelzangers wordt gezegd in 1 Kronieken 25:1-5, dat zij *profeteerden*. Hun profetische lofzangen waren tot eer en verheerlijking van God, maar dienden tevens tot onderricht van het volk.

EEN TIJD VAN OPWEKKING

Ten slotte nog iets over de positie van de levitische zangers in de tijd van Ezra en Nehemia. Dat was dezelfde tijd waarin de kroniekschrijver leefde, en waarin hij terugdacht aan de vroegere glorie onder David en Salomo. Er was een overblijfsel teruggekeerd naar het Beloofde Land, naar de plaats waar de Heere Zijn naam had doen wonen. In Babel hadden de zangers hun harpen aan de wilgen gehangen. Hoe zouden zij een van de liederen van Sion, een lied van de Heere, in een vreemd land kunnen zingen (Ps. 137)? Hoe zouden zij daar over Sion kunnen zingen, de berg van de genade, over het heiligdom van de ware God en de heerschappij van Zijn koning?

Maar eenmaal teruggekeerd naar Jeruzalem, konden zij hun taak weer ter hand nemen. Het was een tijd van opwekking, van herstel, van herbouw (resp. van het altaar, de tempel en de stadsmuur). Toen het fundament van de nieuwe tempel werd gelegd, kwamen de zangers weer in actie. Opnieuw klonk het lied dat Gods goedertierenheid tot in eeuwigheid is (Ezra 3:10-11). Ook bij de inwijding van de muur

van Jeruzalem namen de zangkoren een belangrijke plaats in (Neh. 12:27vv.). Alles gebeurde volgens het gebod van David en Salomo, want in die tijd van weleer ligt de oorsprong van de zangers, 'en het loflied en de lofzangen voor God' (Neh. 12:45-46). En zo mogen wij ook in een tijd van verval teruggaan naar de inzettingen die God vanaf het begin door de verhoogde Heer aan Zijn gemeente heeft gegeven. Bij het herstel van de eredienst rondom het 'altaar', dat is voor ons de tafel van de Heer, mogen de zangers ook hersteld worden in hun orde om God voortdurend offers te brengen in Zijn heilige tempel.

6. HET WERKENDE WOORD

‘Toen nu de zevende maand aanbrak en de Israëlieten in hun steden waren, verzamelde heel het volk zich als één man op het plein dat voor de Waterpoort ligt (...). Ezra, de priester, bracht de wet voor de gemeente, zowel mannen als vrouwen en al wie wat zijn verstand betrof in staat was ernaar te luisteren, op de eerste dag van de zevende maand. Hij las daaruit voor, voor het plein dat voor de Waterpoort ligt.’

Nehemia 8:1-19

EEN REVEIL

De tijd waarin de boeken Ezra en Nehemia ons verplaatsen, was een tijd van terugkeer en herstel. Een rest van het volk van God keerde terug uit de Babylonische ballingschap naar het land dat Hij had beloofd aan het nageslacht van Abraham, Izak en Jakob. Dit overblijfsel ging terug naar de plaats waar de HEERE Zijn naam had gevestigd, de stad Jeruzalem, om de eredienst te herstellen en de stad en de tempel te herbouwen.

De volgorde waarin dit plaatsvond, is heel interessant. Menselijkerwijs geredeneerd zou men aan de buitenkant beginnen met de herbouw van de stadsmuur, en daarna met het herstel van de tempel in de stad. Maar het ging precies andersom, van binnen naar buiten toe.

Men begon bij het *hart* van de eredienst: het altaar en de tempel. Het altaar werd eerst opgericht op zijn fundamenten. Daarna werd het fundament van de tempel gelegd en werd die na een lange onderbreking en veel tegenwerking voltooid, dankzij het optreden van de profeten Haggai en Zacharia. In de tijd van Nehemia werd er pas een begin gemaakt met de restauratie van de muren en de stadspoorten; deze landvoogd zag hoe zijn werk werd bekroond bij de inwijding van de muur van Jeruzalem met muziek en zang (Neh. 12).

Er is echter nog iets anders dat deze tijd van terugkeer en herstel typeerde, en dat was de herleeft belangstelling voor het Woord van God. Gods Woord kreeg weer de plaats die het toekwam; het licht ervan werd weer op de kandelaar geplaatst. Zo zien wij in Nehemia 8 een volk dat bijeengekomen was rondom het Woord en met grote aandacht hiernaar luisterde. Er was niemand die op het appèl ontbrak. Het hele volk was als één man bijeen en men luisterde urenlang aandachtig naar de voorlezing van de wet.

De terugkeer van het overblijfsel naar Sion was dus tegelijk ook een terugkeer naar Gods Woord; er was een geestelijk reveil. Het volk ontwaakte toen de bazuin van het Woord werd gehoord. Ezra, de schriftgeleerde, had hierin een belangrijk aandeel (vgl. Ezra 7:10). Hij trad voor het voetlicht om het Woord van God in het centrum van de aandacht te plaatsen en te planten in de harten van de Israëlieten.

Het is ook van belang te letten op de plaats en de tijd waarop het volk bijeenkwam om te luisteren naar Gods Woord. Plaats en tijd waren helemaal in harmonie met het *doel* van het samenkomen. De vergadering vond plaats op het plein voor de Waterpoort. Het 'water'

spreekt van de reinigende werking van Gods Woord (Joh. 15:3; Ef. 5:26). De poort was de plaats waar de rechtspraak plaatsvond en contracten werden gesloten. Het volk stelde zich dus zinnebeeldig gezien onder het gezag van het Woord en het onderwierp zich aan de wassing met water door het Woord.

DE VIERING VAN HET BAZUINENFEEST

Men kwam bijeen op de eerste dag van de zevende maand (Neh. 8:1-3). Dat was een belangrijke dag in de reeks van feesten die Israël jaarlijks vierde. Deze dag luidde de laatste cyclus van feesten in, na de inzameling van de oogst. Men vierde dan het feest van het bazuingeschal, gevolgd door de Grote Verzoendag op de tiende en het Loofhuttenfeest op de 15e tot de 22e dag van dezelfde maand.

Volgens Leviticus 23 werd de eerste dag van de zevende maand, de dag van de nieuwe maan, aangekondigd door bazuingeschal. Om het maar direct ook op onszelf toe te passen: de bazuin van het Woord werd gehoord, er vond een geestelijk ontwaken plaats bij het overblijfsel dat oren had om te luisteren naar wat de Geest tot de gemeenten wil zeggen (vgl. Openb. 2 en 3). Het was de eerste dag van de *zevende* maand: een *nieuw* begin gevolgd door toenemend licht, en dat in de tijd waarin Gods wegen hun voltooiing naderen (het getal zeven spreekt van *volkomenheid*).

De Grote Verzoendag wordt in Nehemia 8 niet met name genoemd; echter wel het Loofhuttenfeest, dat men vierde in gehoorzaamheid aan het voorschrift dat de volgende dag werd voorgelezen (Neh. 8:14-19). Dit was het slotfeest van de reeks van zeven feesten, het feest van

de dankbaarheid en de blijdschap om alle ontvangen zegen in het Beloofde Land, waarbij men ook teruggacht aan Gods goedheid in het verleden en de uittocht uit Egypte (Ex. 23:16; Lev. 23:43; Deut. 16:15).

Het Woord van God kreeg op deze eerste dag van de zevende maand een prominente plaats. Er werd een podium gemaakt voor Ezra en zijn medewerkers, en het hele volk stond eerbiedig op toen het wetboek werd geopend. Iedereen was getuige van deze plechtige handeling, en men boog zich daarna ootmoedig neer met het gezicht ter aarde (Neh. 8:5-7). Het moet een indrukwekkend toneel zijn geweest! De eerbied en de dankbaarheid voor het openen van Gods Woord heeft ons veel te zeggen. Misschien mogen wij in deze helpers van Ezra een beeld zien van de diverse gaven die de Heer aan de gemeente heeft geschonken, de herders en leraars die het Woord uitleggen. De bediening van het Woord is ware Levietendienst. God weet ieders werk te waarderen, zoals blijkt uit de vele namen die hier worden vermeld (Neh. 8:5, 8).

Een ander punt waarop ik wil wijzen, is de *uitwerking* van het Woord van God. Het bleef niet vruchteloos en de hoorders werden *daders* van het Woord. Enerzijds was er verootmoediging vanwege de vroegere ontrouw en afwijking, want er was droefheid en gehuil bij het horen van de woorden van de wet. Anderzijds was er vreugde in de HEERE vanwege alles wat Hij in Zijn genade nog aan het overblijfsel van Zijn volk wilde schenken. Er was oprechte gehoorzaamheid aan Zijn geopenbaarde wil (Neh. 8:10-13).

Dit hoofdstuk vertoont duidelijk overeenkomst met Ezra 3, waar wij ook zowel *gejuich* als *gehuil* vinden bij het leggen van het fundament

voor de nieuwe tempel. En geldt het niet altijd dat Gods Woord *tweeërlei uitwerking* heeft? Enerzijds is er vermaning nodig, anderzijds vertroosting. Enerzijds verootmoediging, maar anderzijds versterking van het geloof. Gods Woord is aan de ene kant zoet als honing in de mond, maar in ons binnenste bewerkt het een bitter berouw en een droefheid naar God (vgl. Ezech. 2:8-3:3; Openb. 10: 9-10).

DE GROTE VERZOENDAG EN HET LOOFHUTTENFEEST

De belangstelling voor het Woord was ook niet van tijdelijke aard. Men had niet genoeg aan één dag Bijbelstudie! De volgende dag was er opnieuw een samenzijn, waarbij men de Schrift onderzocht en het voorschrift ten aanzien van het Loofhuttenfeest vond (Neh. 8:14-16). Onmiddellijk handelde men overeenkomstig het gelezen Woord en trof men de nodige voorbereidingen voor de viering van dit feest. Zoals reeds is opgemerkt, wordt de Grote Verzoendag hier niet vermeld. De *verootmoediging* die op die dag vereist was (Lev. 23:27-32), was echter wél aanwezig bij het volk (reeds op de eerste dag van de zevende maand).

Hoe dit verder ook mag zijn, het is duidelijk dat de definitieve vervulling van deze beide hoge feesten nog niet heeft plaatsgehad. De Grote Verzoendag komt wanneer Christus terugkeert uit de hemel en het volk van God een rouwklacht zal aanheffen over Hem Die zij doorstoken hebben (Zach. 12:10). Daarna volgt het grote Loofhuttenfeest: duizend jaar lang zal er dankbaarheid en blijdschap zijn om alles wat God aan zegen voor Zijn volk heeft bereid.

Zo liep het appèl voor de Waterpoort ten slotte uit op de viering van het Loofhuttenfeest op het plein voor de poort en ook elders. De oproep om naar Gods Woord te luisteren had heerlijke gevolgen en het Woord bleef ook verder centraal staan: elke dag van het feest werd eruit voorgelezen (Neh. 8:17-19).

Laat het zo zijn dat de wens om Gods Woord te horen ook bij *ons* aanwezig is, zodat ons gebed is: ‘Geef dat Uw Woord steeds door ons wordt gehoord!’ Wij kunnen ons uiterlijk bevinden op de plaats die naar Gods gedachten is, ver van het afgodische ‘Babel’. Wij kunnen de Tafel van de Heer weer hebben opgericht, en kunnen samenkomen tot Zijn naam. Wij kunnen het gezag en de vrije werkzaamheid van de Heilige Geest erkennen te midden van de gemeente van God. Wij kunnen het huis van God en de stad van God weer herbouwen, zodat de wereld ziet wat de gemeente naar Gods gedachten is. Maar wat zal dit alles ons baten als het niet gepaard gaat met het verlangen Gods Woord te horen en dat te doen? Want dát is het kenmerk van een echt geestelijk reveil.

7. GROEIEN ALS EEN BOOM IN GODS HUIS

‘Maar ik ben als een groenende olijfboom in het huis van God’.

Psalm 52:10

DOËG DE EDOMIET

David heeft dit lied gedicht naar aanleiding van wat hem overkwam toen hij nog maar pas op de vlucht was voor Saul, die hem wilde doden. David had afscheid genomen van zijn boezemvriend Jonathan, die hem helaas niet volgde in zijn vernedering en daarom uiteindelijk ook niet deelde in zijn verhoging en omkwam met Saul. David kwam te Nob bij de priester Achimelech, zoals wij kunnen lezen in 1 Samuël 21:1-9, en daar had hij een korte rustpauze. Hij at met zijn mannen van de toonbroden en kreeg ook een wapen mee dat bewaard werd in het heiligdom, namelijk het zwaard van de Filistijn Goliath.

Helaas was er op die dag ook een handlangster van Saul in de buurt, Doëg de Edomiet. David had onmiddellijk al het vermoeden dat deze hem aan Saul zou verraden. Dit werd inderdaad bewaarheid en de geschiedenis eindigde op dramatische wijze, doordat een groot aantal priesters werden vermoord door Doëg en de stad Nob volledig werd uitgeroeid.

In Psalm 52 brengt David echter zijn *geloofsvertrouwen* tot uitdrukking. Enerzijds was hij er volkomen van overtuigd dat God Doëg zou weten te vinden en hem rechtvaardig zou oordelen. Anderzijds twijfelde hij er geen moment aan, ondanks al dit leed, dat God in gunst op hem neerzag. Hoewel hij als een veldhoen op de bergen voortdurend op de vlucht was voor Saul, verheugde hij zich in Gods nabijheid en wist hij dat hij een schuilplaats had in Gods huis. Niemand kon hem dit voorrecht ontnemen: hij bleef als een groene olijfbom in Gods tegenwoordigheid!

Elders in de Schrift vinden wij dat het beeld van het *gras* op het veld wordt gebruikt om de vergankelijkheid van de mens aan te duiden en de kortstondigheid van het leven. Een *boom* bezit veel meer kracht en bestendigheid, hij biedt bescherming en hij draagt ook vrucht. Koning Nebukadnezar wordt vergeleken met een grote en sterke boom in Daniël 4. De rechtvaardige is als een boom, geplant aan waterstromen (Ps. 1:3). Wie zijn vertrouwen op de HEERE stelt, is als een boom die aan het water geplant is en waarvan het loof groen blijft (Jer. 17:7-8).

EEN BOOM GEPLANT IN HET HEILIGDOM

Een andere passage, die veel overeenstemming vertoont met het vers dat nu onze aandacht heeft, is Psalm 92:13-15. Daar wordt de rechtvaardige vergeleken met een palmboom en een ceder van de Libanon. Waar staat deze boom? Hij is geplant *in het huis van de Heere*, en hij blijft fris en groen dankzij zijn verbinding met de Levensbron!

David spreekt hier echter over een groenende *olijfboom* in het huis van God, een beeld dat na de ballingschap ook wordt gebruikt voor Jozua en Zerubbabel in Zacharia 4. Zij waren de twee olijfbomen, de twee gezalfden (lett. ‘zonen van olie’), die voor de Heere van heel de aarde stonden, en zij voorzagen de kandelaar van de nodige olie. Dat wil zeggen: zij hielden het licht van het getuigenis in het huis van God in stand door de werking van de Geest.

De olie is in de Schrift immers een bekend beeld van de werkzaamheid van de Geest. Koningen en priesters in Israël werden gezalfd met olie, en zo is de gelovige nu gezalfd met de Heilige Geest (2 Kor. 1:21; 1 Joh. 2:20). Het beeld van de olijfboom geeft aan dat die zalving niet alleen een *uiterlijke* zaak is. De gelovige is zelf als het ware een bron van olie geworden. De Geest woont in hem en Hij gebruikt hem als een werktuig, een ‘vat’ tot zegen van anderen. Zoals David zichzelf als een groenende olijfboom beschouwde, zo vertoont de christen de kenmerken van het nieuwe leven, de vrucht van de Geest, omdat hij geplant is aan stromen van levend water.

Verder is de plek van de boom *in het huis van God*, wat ook heel opmerkelijk is. In de tempel van Ezechiël vindt de tempelbeek haar oorsprong in het heilige (Ezech. 47:1-12). God is de Bron van levend water voor Zijn volk. Wie in Zijn nabijheid is geplant, zal zeker vrucht dragen. De gelovige heeft een vaste, blijvende plaats in het heiligdom. Hij bevindt zich in Gods directe tegenwoordigheid, geworteld en opgebouwd in Christus (Ef. 2:11-22; Kol. 2:7).

Er zijn dus drie aspecten: (1) de *plaats*, (2) de *aard* en (3) de *conditie* van de boom. De boom bevindt zich in het huis van God, het is een olijfboom, en hij is fris en groen. Het is wonderlijk dat David

zichzelf in dit beeld herkende, terwijl zijn leven voortdurend gevaar liep. Zijn geloofsvertrouwen stelde hem hiertoe in staat. Te midden van alle gevaren kon hij schuilen bij God, Die al zijn omzwervingen kende en al zijn tranen telde. De vijand was machtig, maar wat kon hij ondernemen tegen de almachtige God?

HET VLEES BEGEERT TEGEN DE GEEST

Er is nog iets waarop ik wil wijzen. De tegenstelling tussen Doëg en David doet denken aan het nieuwtestamentische contrast tussen vlees en Geest. Wat het vlees bedenkt, is vijandschap tegen God. Zij die in het vlees zijn, kunnen God niet behagen (Rom. 8:1-13). Want het vlees begeert tegen de Geest, en deze staan tegenover elkaar (Gal. 5:17). Doëg was een Edomiet, een afstammeling van Ezau, die een 'ongoddelijke' wordt genoemd (Hebr. 12:16 HV). Ezau koesterde een bittere haat jegens de man die de zegen van God zou beërven.

Doëg was ook zo'n toonbeeld van haat en vijandschap ten opzichte van de man naar Gods hart, Gods gezalfde, degene die begiftigd was met de Geest. Doëg was een *natuurlijk* mens; gedreven door afgunst en haat, trad hij in de voetsporen van zijn voorvader Ezau, die Jakob wilde doden. Het is dezelfde tegenstelling als die tussen Ismaël en Izak: degene die naar het vlees was geboren, vervolgde hem die naar de Geest was (Gal. 4:29).

Dat wat het vlees bedenkt, de dood is, wordt inderdaad op droevige wijze geïllustreerd door het feit dat Doëg dood en verderfzaaide onder de priesters van Nob (1 Sam. 22:6-19). De werking van het vlees en de invloed van wetticisme en judaïsme geven altijd de doodsteek

aan priesterlijke activiteit in het huis van God, aan de aanbidding in geest en waarheid die in de gemeente aan God wordt gebracht. De maatstaven van het vlees zijn nu eenmaal niet in overeenstemming te brengen met die van de Geest.

Dit betekent echter niet dat het vlees altijd de overwinning behaalt! Zo leek het wel toen de priesters door Doëg waren uitgeroeid en slechts één van hen ontkwam. Dat was Abjathar, die naar David vluchtte (1 Sam. 22:20-23). Maar er was nog een ‘priester’, een ‘aanbidder’ overgebleven: dat was *David*, die zeker wist dat niemand hem zijn plaats in het heiligdom zou kunnen ontnemen. Hij bleef wonen als een groenende olijfbom in het huis van God, en hij bleef vertrouwen op Gods goedertierenheid. Wat een voorbeeld voor ons!

8. GROEI IN DE PELGRIMSLIEDEREN

Psalm 130 tot 134

‘Maar bij U is vergeving, opdat U gevreesd wordt.’

Psalm 130:4

UIT DE DIEPTEN

In de pelgrimslieder en de bedevaartpsalmen zien wij hoe God geleidelijk, stap voor stap, verlossing teweegbrengt voor Zijn volk. Allereerst gaat het om een *uiterlijke* verlossing uit de macht van de tegenstanders en de terugkeer naar Sion, de plaats waar God Zijn naam heeft doen wonen. Maar hiermee gaat ook een *innerlijke* verlossing gepaard, en een toename in de kennis van God en van Zijn gedachten.

Dat zien wij vooral in de laatste liederen, de Psalmen 130 t/m 134, waarin wij ons nu willen verdiepen. De geestelijke groei die wij hier kunnen waarnemen, valt als volgt te typeren:

1. zondebesef en vergeving (Ps. 130);
2. vrede met God (Ps. 131);

3. gemeenschap met God in Zijn woning (Ps. 132);
4. onderlinge gemeenschap in Gods huis (Ps. 133);
5. aanbedding in Gods heiligdom (Ps. 134).

Het *beginpunt* van onze geestelijke groei is het besef een verloren zondaar te zijn in het licht van de heiligheid van God. In Psalm 130 horen wij iemand vanuit de diepte van de (zonde)nood tot God roepen: ‘Uit de diepten roep ik tot U, o HEERE ’ (Ps. 130:1). Wie zou voor God kunnen bestaan als Hij onze ongerechtigheden in gedachtenis zou houden en met ons zou handelen naar onze overtredingen?

‘Maar bij U is vergeving’. Dat is het heerlijke antwoord op onze nood (Ps. 130:3-4). Er is vergeving te vinden bij de God Die ons moet oordelen, voor Wie wij niet kunnen bestaan. Hij schenkt die vergeving om niet op grond van het verzoeningswerk van Zijn Zoon, Jezus Christus onze Heer. Wat is het praktische resultaat daarvan? Dat ik nu een kind van God ben, Hem mag dienen en voortaan mag wandelen voor Zijn aangezicht. Ik mag Hem verwachten en mijn vertrouwen volkomen op Hem stellen.

Dit leidt tot de volgende fase in onze geestelijke ontwikkeling: dat wij *vrede met God* hebben ontvangen en verder in de praktijk van het leven ook met de *vrede van God* in ons hart de weg gaan. In Psalm 131 is de dichter helemaal tot rust gekomen, zoals ‘een kind dat de borst ontwend is, bij zijn moeder’. Aan al zijn verlangens is voldaan en hij is gelukkig in de Heere. Nieuwtestamentisch gezegd: ‘*Wij dan, gerechtvaardigd op grond van geloof, hebben vrede met God door onze Heer Jezus Christus, door Wie wij ook de toegang verkregen hebben door*

het geloof tot deze genade waarin wij staan, en wij roemen in de hoop op de heerlijkheid van God' (Rom. 5:1-2). Er is niets meer te wensen overgebleven. Wij hebben vrede met God ontvangen, en bovendien vervult de vrede van God onze harten en gedachten (Fil. 4:7).

IN HET HEILIGDOM

Het grote heil dat ons ten deel is gevallen, heeft echter niet alleen *persoonlijke* maar ook *gemeenschappelijke* gevolgen. Het is een belangrijk moment in onze geestelijke groei, als wij oog hiervoor krijgen. Op de leer van de rechtvaardiging van de zondaar in de brief aan de Romeinen volgt dan ook in het Nieuwe Testament het punt van de gemeenschappelijke verantwoordelijkheid als leden van Gods gemeente hier op aarde, en wel in de brieven aan de Korinthiërs.

Welnu, dit aspect van het heil wordt in type voorgesteld in Psalm 132. God woont op aarde te midden van Zijn verlost en Hij vindt daar Zijn rustplaats: 'Sta op, HEERE, ga naar Uw rustplaats, U en de ark van Uw macht' (Ps. 132:8). Wij vinden dus niet alleen rust in Hem, zoals wij in de vorige psalm zagen, maar God vindt ook een plaats van rust te midden van hen die Hem toebehoren. Die plek voor Hem mogen en moeten wij in de praktijk van het gemeentelven voorbereiden, want dit onderwerp wordt hier belicht vanuit het oogpunt van onze *verantwoordelijkheid!* Zoals David en het volk de ark van het verbond een ereplaats gaven op de berg Sion, zo moeten wij Christus de plaats geven die Hem toekomt te midden van de Zijnen. Dat is onze plicht als gelovigen. En dan hangt de verdere zegen ook af van onze gehoorzaamheid aan Gods geopenbaarde wil, hoewel de verkiezende

genade de grondslag is van ons heil (Ps. 132:12-18). Zo genieten wij de gemeenschap met God in Zijn huis hier op aarde.

Als gevolg hiervan – en dat is het punt dat in Psalm 133 aan de orde komt – zullen wij ook volharden in de onderlinge gemeenschap en als broeders en zusters samenwonen. Wij vormen dan samen een priesterlijke familie, die van *boven* wordt gezegend. Hiervoor gebruikt de dichter het beeld van de *zalfolie*, die vanaf het hoofd van de hogepriester neerdaalde tot op de zoom van zijn kleren (Ps. 133:2). Zo ontvangen wij van Christus – ons Hoofd in de hemel, de Hogepriester van onze belijdenis – de zalving met de Heilige Geest. De verhoogde Heer heeft Zijn Geest uitgestort over de gemeente. Vervolgens wordt deze hemelse zegen voorgesteld door middel van de *dauw* van de Hermon, die neerdaalt op de bergen van Sion (Ps. 133:3). Hoe dor zou ons geloofsleven zijn zonder de verfrissende, levendmakende werking van de Geest!

Dit alles leidt tot het *hoogtepunt* van onze geestelijke groei in Psalm 134, namelijk dat wij als aanbidders tot God naderen in het heiligdom met offeranden van lof en dank. Wanneer wij als een familie van ‘priesters’ zo rijk door God zijn gezegend, zouden wij dan niet tot Hem komen om Hem de offers aan te bieden waarin Hij een welbehagen heeft? En met dit doel is Christus Zelf ook in ons midden en stemt Hij de lofzang aan te midden van de gemeente van de verlostten (vgl. Ps. 22:23; Hebr. 2:12; 10:19-22; 13:15-16).

Merkwaardig is de toevoeging: ‘u die nacht aan nacht in het huis van de HEERE staat’ (Ps. 134:1b). Het is nu nog nacht in de wereld waarin wij leven, die de Heere Jezus heeft verworpen. Maar in Gods heiligdom is het licht: daar brandt het licht van de gouden kandelaar.

In het huis van God, de gemeente van de levende God, is het ook licht doordat de Heilige Geest daar woont en werkt. God wordt daar gediend en geëerd door het volk dat Hij Zich ten eigendom heeft verworven. Daar is het licht, terwijl de wereld nog in het duister is gehuld.

In het heiligdom beseft men dat de nieuwe morgen spoedig zal aanbreken en dat Christus zal verschijnen als de Zon van de gerechtigheid. Dan zal Hij namens God de Allerhoogste regeren over hemel en aarde, en zal de zegen zich vanuit Sion uitbreiden tot het einde van de aarde (Ps. 134:3). Wat een voorrecht is het om nu deze eredienst voor God te hebben in het hemelse *heiligdom*, terwijl het nog *nacht* is in de wereld! Aanbidding is het hoogste voorrecht dat wij kennen. Wij waren zondaars, die uit de diepten tot God riepen. Maar Hij heeft ons tot aanbidders gemaakt, die Hem mogen prijzen in de hoogten van het heiligdom. Laten wij dat niet vergeten en Hem steeds de eer brengen die Hem toekomt!

9. GROEI VOLGENS PAULUS

De brief aan de Romeinen

'(...) maar wij roemen ook in God door onze Heer Jezus Christus, door Wie wij nu de verzoening ontvangen hebben.'

Romeinen 5:11

VAN ZONDAAR TOT ZOON

'Roemen' is een woord dat wij in het dagelijks spraakgebruik niet meer zo vaak tegenkomen. In de Bijbel betekent het niet alleen dat men zich ergens op beroemt en zich op bepaalde dingen laat voorstaan, maar ook dat men met dankbaarheid en blijdschap de lof van iets of iemand verkondigt. Wanneer wij roemen in God, dan prijzen wij Zijn naam en maken wij Hem groot. Wij verblijden ons in Hem en buigen ons neer voor Zijn majesteit.

Er is helaas ook veel *verkeerde* roem mogelijk, zoals wij zien in andere passages:

- wij kunnen ons beroemen op de wet of op wettische beginselen (Rom. 2:23);

- wij kunnen onszelf beter achten dan het volk Israël, en onszelf beroemen tegen de takken die van de olijfboom zijn afgebroken (Rom. 11:18);
- er bestaat ook het gevaar dat men roemt in mensen (1 Kor. 3:21), of in het uiterlijk (2 Kor. 5:12); dat men roemt naar het vlees (2 Kor. 11:18), of in het vlees (Gal. 6:13).

Al dergelijke menselijke roem heeft geen waarde voor God. Dan geldt het beginsel dat alle roem is uitgesloten (Rom. 3:27), en dat roem op grond van eigen werken bij God niet mogelijk is (Rom. 4:2). Geen vlees zal immers roemen voor God (1 Kor. 1:29). In positieve zin zijn er voor de gelovige echter vele redenen om te roemen. Wij roemen niet in onszelf, in onze eigen prestaties, in onze eigen mogelijkheden, maar juist in de kwaliteiten van een Ander. Wie roemt, laat hij roemen in de Heer!

Dat had de profeet Jeremia in het Oude Testament al betuigd (Jer. 9:23-24), en de apostel Paulus neemt deze woorden tweemaal in de mond (1 Kor. 1:31; 2 Kor. 10:17). Wij vinden de oorzaken van onze roem niet in onszelf, maar juist buiten onszelf, en wel in alles wat God voor ons heeft gerealiseerd in en door het werk van Christus.

Waar in kan de christen nog meer roemen? Heel belangrijk is de tegenstelling die Paulus tekent in Filippenzen 3:3. Wij roemen in Christus Jezus, en dat houdt in dat wij niet op vlees vertrouwen. De apostel noemt dan alle voorrechten op die hij als Hebreër en als farizeër had bezeten, maar die hij om Christus' wil schade had geacht. Alles wat hijzelf was en wat hij bezat, viel weg in het licht van de grootheid van Christus Jezus, zijn Heer.

Voor hem bleef er maar één Persoon over, in Wie hij roemde. In het roemen in Christus Jezus moet men ook groeien (Fil. 1:26). Paulus roemde in wat hij in Christus was geworden voor het aangezicht van God. Hij wist van 'een mens in Christus' en over zo iemand wilde hij roemen (2 Kor. 12:1-5). Wat hemzelf betrof, wilde hij alleen roemen in zijn *zwakheden*, maar hij raakte niet uitgesproken over alles wat verband hield met de nieuwe mens die hij nu in Christus was geworden. Namelijk 'een mens in Christus', een nieuwe schepping in de opgestane en verheerlijkte Heer. Dat is Gods maaksel, dat tot in eeuwigheid zal standhouden. God ziet ons niet nu meer in *Adam*, maar in *Christus*. Daarin mogen wij ons verblijden.

Ook is het zo dat wij niet in uiterlijke tekenen zoals de besnijdenis roemen, maar alleen in het kruis van Christus (Gal. 6:14). Het kruis heeft scheiding gemaakt tussen ons en deze wereld. De wereld is voor mij gekruisigd, zo zegt Paulus, en ik voor de wereld. Ik ben gestorven en begraven voor deze wereld en mijn interesses liggen in een andere wereld aan de overzijde van dood en graf. Dat is een wereld die eeuwigheidswaarde heeft, een wereld waarvan de opgestane Heer het Hoofd is. Het kruis van Christus heeft dit voor mij bewerkt; daarom vind ik *daarin* al mijn vreugde en mijn heil. Religieuze tekenen, en zelfs sacramenten louter als instellingen van mensen, kunnen mij geen heil aanbrengen. Het zijn de elementen van een wereld waaraan ik met Christus ben afgestorven (Kol. 2:20).

Maar het roemen bereikt een heel bijzonder hoogtepunt in Romeinen 5:1-11, waar de gevolgen van het werk van Christus in al hun rijkdom worden uitgestald. Driemaal vinden wij hier het woord 'roemen' (Rom. 5:2,3,11). Ten eerste roemen wij in de hoop op de

heerlijkheid van God, doordat wij gerechtvaardigd zijn op grond van geloof en vrede met God hebben en onszelf de voorwerpen van Gods goedheid weten. De geweldige afstand die er is tussen een heilig en rechtvaardig God, Die de zonde niet kan verdragen, en zondaars in wie niets dan boosheid en goddeloosheid te vinden is, is door Christus overbrugd. Hij is in mijn plaats gaan staan en daarom mag ik vrijuit gaan; ik ben gerechtvaardigd op grond van Zijn sterven en opstanding (Rom. 3:21-26; 4:24-25).

Het geloof in het volbrachte werk van Christus brengt mij weer in verbinding met God. Ik heb vrede met God door onze Heer Jezus Christus, en door Hem sta ik ook in Gods gunst. Ik ben tot God gebracht en ik sta daar op de grondslag van de genade. Al het oude is weggedaan, mijn zonden zijn afgewassen. Rechtvaardig verklaard sta ik nu voor God, ik heb vrede ten opzichte van Hem, er is harmonie met Hem tot stand gekomen. Christus heeft mij ook de deur geopend tot de genade of de gunst van God, en ik mag daarin staan. Zodoende ben ik nu, terwijl ik vroeger veraf was, dicht bij God gebracht. Dat zijn allemaal zegeningen die ik als gelovige nu al mag genieten.

Bovendien is er ook een heerlijk perspectief voor de toekomst: '(...) en wij roemen in de hoop op de heerlijkheid van God' (Rom. 5:2). Naast alle huidige voorrechten is er nog dit blijde vooruitzicht, dat God ons een plaats zal geven in Zijn eigen heerlijkheid. Wie kan dat begrijpen? Terwijl wij vroeger ver van God waren en tekort kwamen aan de heerlijkheid van God (Rom. 3:23), zodat die heerlijkheid totaal onbereikbaar was voor ons, mag de hoop op Zijn heerlijkheid nu ons hart vervullen. En in Gods raadsbesluiten ligt dit allemaal zo zeker en vast, dat de apostel zelfs kan uitroepen: '(...) en die Hij heeft

gerechtvaardigd, die heeft Hij ook verheerlijkt' (Rom. 8:30). Het feit dat Christus reeds in Gods heerlijkheid is, vormt voor mij de garantie dat daar ook voor mij een plaats is bereid.

Nu is het echter nog niet zover en moeten wij vaak de weg van het lijden gaan, maar zelfs verdrukkingen geven ook aanleiding om te roemen (Rom. 5:3). Wij roemen ook in de verdrukkingen, omdat die uiteindelijk de hoop in ons hart *versterken*. Want de verdrukking werkt volharding, de volharding beproefdheid en de beproefdheid hoop; en de hoop stelt niet teleur omdat wij Gods liefde reeds hebben ondervonden.

Wij roemen dus te midden van – en naar aanleiding van – het leed dat wij op onze reis naar de hemelse heerlijkheid ontmoeten. Want dit richt onze aandacht sterker op het einddoel dat ons wacht: de heerlijkheid van God. Dat is de tweede reden om te roemen. Er is niets dat ons kan scheiden van Gods liefde, die Hij in het verleden al heeft bewezen en die ons veilig zal leiden op de weg naar het einddoel (Rom. 5:4-10).

Maar er is nog meer! In vers 11 herhaalt de apostel de eerste woorden van vers 3: 'En dat niet alleen'. Na al deze voorrechten van de christen, die de vrucht zijn van het werk van Christus, is hij nog niet aan het einde van zijn opsomming gekomen. De derde en hoogste reden tot roem is niet gelegen in alles wat wij van God hebben ontvangen of nog zullen ontvangen, maar in God Zelf: 'Maar wij roemen ook in God' (Rom. 5:11). Iets hogers is er niet. Het gaat ons ten slotte niet om al de zegeningen die wij uit Zijn hand hebben ontvangen – en wat onthoudt Hij ons als Hij ons doet roemen in de hoop op Zijn eigen heerlijkheid? – maar om God Zelf.

Nu wij dicht bij Hem zijn gebracht, bewonderen wij de grote macht van Zijn liefde en verblijden wij ons in de heerlijkheid van Zijn Persoon. Van al onze zegeningen zien wij op tot Hemzelf, de Bron ervan, en wij roemen in Hem als de God van onze jubelende vreugde (vgl. Ps. 43:4). En aan dit roemen komt geen einde, het is een eeuwig loflied op de deugden van Hem Die ons uit de duisternis heeft geroepen tot Zijn wonderbaar licht!

O Heiland-God, Uw liefde is groot!
U had geen lust in onze dood,
maar in ons heil en leven.
U hebt reeds in de eeuwigheid
besloten om Uw heerlijkheid
en 't zoonschap ons te geven.

In Christus zijn w' U aangenaam.
Wij mogen als Uw kind'ren sâam
U Abba, Vader noemen.
O Vader, zo dichtbij gebracht
bewond'ren wij Uw liefdemacht.
U willen we eeuwig roemen.

10. GROEI VOLGENS JOHANNES

De eerste brief van Johannes

GODS LIEFDE EN ONZE RESPONS

Meestal legt de Schrift de nadruk op de liefde van God tot ons, en juist niet op ónze liefde tot God. Om dat aan te tonen hoef ik alleen maar te wijzen op de volgende bekende teksten die voor zichzelf spreken:

'Want zo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een ieder die in Hem gelooft, niet verloren gaat, maar eeuwig leven heeft' (Joh. 3:16).

'Maar God bevestigt Zijn liefde tot ons hierin, dat Christus voor ons gestorven is, toen wij nog zondaars waren' (Rom. 5:8).

'Maar God, die rijk is aan barmhartigheid, heeft ons vanwege Zijn grote liefde, waarmee Hij ons heeft liefgehad, toen ook wij dood waren in de overtredingen, levend gemaakt met Christus' (Ef. 2:4-5).

'Hierin is de liefde, niet dat wij God hebben liefgehad, maar dat Hij ons heeft liefgehad en Zijn Zoon gezonden heeft als zoenoffer voor onze zonden' (1 Joh. 4:10).

Vooral dit laatste vers uit de eerste brief van Johannes beklemtoont dat de liefde niet van ons is uitgegaan. Wij hebben God niet liefgehad, maar *Hij* heeft ons liefgehad. De liefde vond haar oorsprong niet in ons, maar in God.

Het was ook volslagen onmogelijk dat wij God zouden liefhebben, en wel om twee redenen:

1. Wij waren *haters* van God. Wij werden niet gekenmerkt door liefde jegens God, maar juist door het tegendeel daarvan: haat en vijandschap ten opzichte van God. Romeinen 5:10 zegt dat wij *vijanden* van God waren, die met Hem verzoend moesten worden. En Kolossenzen 1:21 zegt dat wij vroeger vervreemd waren en vijandig gezind door onze boze werken. Wij waren ver van God verwijderd, vijanden en haters van Hem, en wij moesten in een nieuwe relatie tot Hem gebracht worden.
2. Wij waren *dode* zondaars. Er was niets in ons dat naar God uitging, geen verlangen naar God, geen enkel gevoel van liefde tegenover Hem. Wij waren geestelijk dood, dood in misdaden en zonden. Er was bij ons geen respons op Gods liefde, wij moesten tot nieuw leven gewekt worden om iets van die liefde te kunnen begrijpen.

Het eerste aspect wordt vooral belicht in de brief aan de Romeinen, het tweede in de brief aan de Efeziërs. Het eerste aspect houdt verband met de verantwoordelijkheid van de mens, het tweede met Gods soevereine genade. Het eerste draagt een relatief, het tweede een absoluut karakter. Vanuit het oogpunt van Romeinen zijn wij *levende* zondaars, die schuldig tegenover God staan. Vanuit het

oogpunt van Efeziërs zijn wij *dode* zondaars, die verstoken zijn van elke mogelijkheid om met God in verbinding te komen.

Toch had God ons lief, ondanks alles wat wij waren, ondanks onze verdorven toestand: enerzijds *dood* in misdaden en zonden en dus zonder enige respons op Gods liefde (Efeziërs), en anderzijds actief *levend* in de zonde en dus haters van God (Romeinen). Ondanks deze dode en verdorven toestand waarin wij ons bevonden, had God ons lief. Zijn liefde vond haar oorsprong in Hemzelf. Ze werd niet opgewekt door aantrekkelijke eigenschappen bij ons, maar ze vond haar uitgangspunt uitsluitend in *Hemzelf*. Het was de liefde van God die naar ons uitging, terwijl wij niet aan Hem dachten en er bij ons alleen maar vijandschap tegenover Hem te bespeuren viel.

De goddelijke liefde, die eeuwig en onveranderlijk is en die niet afhangt van onszelf, is er vanwege het feit dat God liefde *is*. Het is Zijn natuur, Zijn aard om lief te hebben. God *is* liefde, zo verzekert de apostel Johannes ons tot tweemaal toe (1 Joh. 4:8, 16). Daarom was Zijn liefde werkzaam ten opzichte van mensen die deze liefde eigenlijk niet waard waren en zocht zij naar wegen om de onwaardige voorwerpen van Zijn liefde tot nieuwe schepselen te maken die aan Zijn liefde zouden beantwoorden.

GODS LIEFDE UITGESTORT IN ONZE HARTEN

Het is wonderlijk dat de goddelijke liefde wederliefde wekt. Ze is zo sterk dat ze koude en vijandige harten weet te ontdooien en weet te bewerken dat de vlam van Gods liefde in die harten gaat branden. ‘De liefde van God is in onze harten uitgestort’, zegt de apostel

Paulus, 'door de Heilige Geest die ons gegeven is' (Rom. 5:5). 'Wij hebben (Hem) lief', zegt de apostel Johannes, 'omdat Hij ons eerst heeft liefgehad' (1 Joh. 4:19).

Als er dus liefde in ons aanwezig is, dan is dat te danken aan het feit dat God ons éerst heeft liefgehad. Zijn liefde is werkzaam geweest ten opzichte van ons door de zending van Zijn Zoon, en ze is nu uitgestort in onze harten door de Heilige Geest Die ons gegeven is. Dat wil zeggen: wij hebben een nieuwe natuur ontvangen door de werkzaamheid van de Heilige Geest, een natuur die gekenmerkt wordt door liefde, omdat God Zelf de Bron ervan is.

De liefde van God is in onze harten uitgestort. Wij zijn uit God geboren en wij hebben de goddelijke natuur ontvangen (1 Joh. 4:7; 5:1; Jak. 1:18; 2 Petr. 1:4). Welnu, de nieuwe natuur draagt dezelfde kenmerken als de Bron waaruit ze is voortgekomen. Ze wordt gekenmerkt door liefde en licht, want God is ook *licht* en er is geen duisternis in Hem (1 Joh. 1:5). Ze *heeft* lief, dat is haar kenmerk, haar karakter. Ieder die uit God geboren is, openbaart de natuur van zijn hemelse Vader: hij heeft lief, omdat God hem eerst heeft liefgehad.

ONZE LIEFDE TOT GOD EN TOT ANDEREN

Ieder die uit God geboren is, uit water en Geest (d.i. door de werking van Woord en Geest), heeft dus een nieuwe natuur ontvangen die gekenmerkt wordt door liefde. Waarop richt deze liefde zich nu? Het is in de eerste plaats wederliefde tot *God de Vader*. Onze liefde gaat uit naar 'Hem die deed geboren worden' (1 Joh. 5:1). Ze richt zich

op de Vader, uit Wie wij geboren zijn. Ze vloeit terug naar de Bron waaruit ze is voortgekomen.

Dit is echter niet los te maken van onze liefde tot *de Zoon van God*. Want de liefde van God is in *Christus* aan ons geopenbaard. De liefde van God is in Christus Jezus, onze Heer (Rom. 8:39). Wij hadden nooit kennis kunnen nemen van deze liefde, als de Zoon niet was gekomen om de Vader te verklaren (Joh. 1:18). De Zoon was bij de Vader en Hij kende de liefde van de Vader; Hij was het eeuwige Voorwerp daarvan. Maar Hij is op aarde gekomen om deze liefde aan nietige mensenkinderen bekend te maken en hen tot kinderen van God te maken, om hen te laten delen in diezelfde oneindige liefde (Joh. 17:23, 26).

Onze liefde richt zich dus op de Vader en op de Zoon. Wij zijn door de nieuwe geboorte geïntroduceerd in de kring van Gods kinderen. Wij zijn leden geworden van de familie van God, omdat de Vader ons tot Zijn kinderen heeft gemaakt en omdat de Zoon ons Zijn broeders noemt (Joh. 20:17; Hebr. 2:10-13). Wij staan als kinderen en zonen voor het aangezicht van de Vader en wij omringen de Zoon, Die de eerste plaats inneemt te midden van vele broeders (Rom. 8:29; Ef. 1:4-6; 2:4-6; Kol. 1:12-13). Dan zal er ook geestelijke groei zijn in ons leven, zoals Johannes die schetst in zijn brief: van kinderen tot jongelingen, en tot vaders in Christus (1 Joh. 2).

Een vanzelfsprekend gevolg hiervan is de liefde tot de medegelovigen, tot 'de broeders' – en bij deze term zijn de zusters in Christus meestal inbegrepen. Onze liefde gaat dus ook uit naar allen die tot de familie van Gods kinderen behoren, die in dezelfde nieuwe betrekking tot de Vader en de Zoon zijn gebracht. Zo wordt het ook gesteld in

1 Johannes 5:1, waar eerst sprake is van onze liefde tot ‘Hem die deed geboren worden’, dus tot God als de Vader van alle ware gelovigen, en vervolgens tot allen die uit Hem geboren zijn: ‘(...) een ieder die liefheeft Hem Die geboren deed worden, heeft ook lief hem die uit God geboren is’.

Het kan gewoon niet anders, onze liefde tot Gods kinderen vloeit voort uit onze liefde tot God. Als wij God liefhebben, Die wij in Christus als onze Vader hebben leren kennen, dan hebben wij óók liefde voor al diegenen die in dezelfde relatie tot Hem zijn gebracht. Wij bevinden ons gezamenlijk op een terrein van liefde, in een rijk van liefde, waar eeuwige liefde regeert (Kol. 1:13). De liefde van de Vader en de Zoon wordt daar gekend en genoten, en deze liefde is de norm voor onze onderlinge relaties.

Als het goed is, weerspiegelen onze wederzijdse betrekkingen de liefde van God en de liefde van Christus. Zij weerkaatsen de liefde van God, Die het liefste dat Hij bezat voor ons heeft overgegeven in de dood, en de liefde van Christus, Die Zijn leven voor ons heeft ingezet (zie 1 Joh. 3:16; 4:11). Deze goddelijke liefde die wij allen samen kennen en genieten, is de hoge maatstaf voor onze onderlinge liefde als christenen.

ZIJ DIE GOD LIEFHEBBEN

De liefde die in onze harten is uitgestort, zal ook merkbaar zijn in onze relaties met hen die buiten de familiekring van de kinderen van God staan. Ze verbreidt zelfs zegen buiten het eigenlijke terrein waar ze gekend en beleefd wordt. De stromen van liefde brengen zegen

in een wereld waar de dood regeert en vijandschap tegen God de overhand heeft. Want het besef van Gods grote liefde ten opzichte van onszelf brengt ons ertoe die liefde ook naar buiten toe uit te dragen.

Zo openbaren wij de liefdevolle gezindheid van onze *Vader* (Matt. 5:44-45). Onze liefde gaat zelfs uit naar onze vijanden, naar hen die ons haten. Want wij beseffen dat Gods liefde naar ons uitging, toen wij nog haters van Hem waren (Tit. 3:2-5). In de tweede plaats worden wij gedrongen door de liefde van *Christus*. Wij prediken de boodschap van de verzoening aan hen die buiten zijn, die in de dood liggen (2 Kor. 5:14-21). Zowel de liefde van God als de liefde van Christus zijn dus ook in dit vlak de innerlijke motieven van ons handelen.

Het zal ons intussen duidelijk zijn dat de uitdrukking ‘zij die God liefhebben’ – die zowel door Paulus als Jakobus wordt gebruikt – betrekking heeft op al degenen die uit God geboren zijn. Zij hebben een nieuwe natuur ontvangen die gekenmerkt wordt door liefde. De liefde van God is in hun harten uitgestort en die liefde stroomt in de eerste plaats terug naar Hem Die de Bron ervan is. Zij die opnieuw geboren zijn, zijn dus degenen die God liefhebben.

Bij deze uitdrukking gaat het dus niet om verdiensten van onze kant. De bedoeling is ons te karakteriseren als degenen die een antwoord geven op Gods grote liefde, doordat wij in een bijzondere liefdesrelatie tot Hem staan. Wij zijn kinderen en zonen van God, uit Hem geboren en door Hem verheven tot de waardigheid van het zoonschap. Daarom *hebben* wij Hem lief. Het is het voorrecht van

Gods genade, een uitvloeisel van de nieuwe betrekking waarin wij tot God staan.

Onze liefde tot God is geen wettische plicht. Wij leven niet onder de wet, maar onder de genade (Rom. 6:14). De eis van de wet was: ‘U *zult* de Heere, uw God, liefhebben met geheel uw hart (...)’. Maar dat was een onmogelijkheid voor iemand die onder de wet was, omdat de wet hem geen nieuwe natuur schonk die bekwaam was aan die verplichting te voldoen. Gods genade eist echter niet, maar ze *voorziet* in de behoeften van de schuldige zondaar. Zij reinigt ons van onze zonden en schenkt ons een nieuwe natuur, die niet anders kan dan God liefhebben. Het is het grote kenmerk van de nieuwe natuur, *dat* zij God liefheeft, en ook al diegenen die uit Hem geboren zijn: de familie van Gods kinderen, zij die God liefhebben.

11. GROEI VOLGENS PETRUS

Vrij naar J.N. Darby ²

2 Petrus 1:1-10

EEN KOSTBAAR GELOOF

De apostel omschrijft degenen tot wie hij zich richt in 2 Petrus als mensen die een even kostbaar geloof als hij hadden verkregen, dankzij de trouw van God ³ aan de beloften die Hij vroeger aan de vaders had gedaan. Dit is de strekking van het woord ‘gerechtigheid’ in dit gedeelte. Het was de trouw van de God van Israël, die Zijn volk dit geloof had geschonken dat hun nu zo kostbaar was. Dit geloof is de christelijke waarheid. Het geloof is hier het deel dat wij hebben in de dingen die God heeft geschonken en die in het christendom als waarheden zijn geopenbaard, terwijl de beloofde dingen zelf nog niet ten volle zichtbaar zijn.

Op deze manier hadden de gelovige Joden de Messias leren kennen en alles wat God in Hem had gegeven. Zo had de Heer Zelf ook

2 Synopsis 2 Petrus

3 Hier is sprake van de trouw van God aan Zijn beloften. Daarom lezen wij ook over ‘onze God en Heiland Jezus Christus’. De brief aan de Hebreëen staat uitvoeriger stil bij het feit dat Jezus *Jahweh* is.

gezegd: ‘Laat uw hart niet ontroerd worden. U gelooft in God, geloof ook in Mij. In het huis van Mijn Vader zijn vele woningen (...). Ik ga heen om u plaats te bereiden’ (Joh. 14:1-2). Dat wil zeggen: *U hebt God niet zichtbaar bij u, maar u verheugt zich in Hem door het geloof. Zo is het ook met betrekking tot Mijzelf. Ik zal niet langer lichamelijk bij u zijn, maar u zult zich verheugen in alles wat in Mij te vinden is – gerechtigheid en alle beloften van God – door het geloof.* Op deze manier kenden de gelovige Joden waaraan Petrus schreef, de Heer Jezus. Zij hadden dit kostbare geloof ontvangen.

DE WERKING VAN GODS KRACHT IN DE GELOVIGEN

Zoals de gewoonte was, wenste hij hun genade en vrede en hij voegde eraan toe: ‘in [de] kennis van God en van Jezus, onze Heer’ (1:2). De kennis van God en van Christus is het centrum en de grond van het geloof; ze voedt het geloof. Door die kennis groeit het geloof en wordt het op goddelijke wijze versterkt. Ook bewaart deze kennis ons voor bedrieglijke voorstellingen van verleiders. Maar er is met de kennis een levende *kracht* verbonden, een goddelijke kracht in alles wat God voor de gelovigen betekent. Want *Hij* wordt door deze kennis aan het geloof geopenbaard. Zijn goddelijke kracht heeft ons alles gegeven wat het leven en de godsvrucht betreft (1:3). Door de persoonlijke kennis van Hem Die ons heeft geroepen, is Gods kracht beschikbaar en werkzaam in alles met betrekking tot het leven en de godsvrucht. Het is de kennis van Hem, Die ons heeft geroepen door heerlijkheid en deugd.

Zo vinden we hier dus: de roeping van God om de hemelse heerlijkheid als ons einddoel na te jagen, waarbij wij de overwinning behalen door middel van de deugd – d.i. de geestelijke kracht – over vijanden die wij onderweg ontmoeten. Het is niet de wet, zoals die werd gegeven aan een volk dat al bijeengebracht was; maar de hemelse heerlijkheid als ons einddoel, dat door geestelijke kracht moet worden bereikt. Bovendien bezitten wij deze kracht, die werkt naar haar eigen aard met het oog op het nieuwe leven in ons, en de godsvrucht, d.i. het dienen van God.

Hoe goed is het te weten dat het geloof gebruik kan maken van deze goddelijke kracht, die verwerkelijkt wordt in het zielenleven en die naar de heerlijkheid leidt als ons einddoel. Wat een bescherming tegen de vijand, als wij werkelijk vaststaan in het bewustzijn dat deze kracht in genade werkzaam is ten behoeve van ons. Het hart wordt ertoe gebracht de heerlijkheid als het einddoel voor ogen te hebben. En de deugd, de kracht van het geestelijk leven, wordt ontplooid op de weg naar de heerlijkheid. Gods kracht heeft ons alles geschonken wat nodig is.

Welnu, in verbinding met deze twee dingen – namelijk de heerlijkheid en de geestelijke kracht – hebben wij de grootste en kostbare beloften ontvangen. Want alle beloften in Christus worden ontvouwd óf in de heerlijkheid, óf in het leven dat naar de heerlijkheid leidt. Door middel van deze beloften zijn wij deelgenoten geworden van de goddelijke natuur (1:4). Want Gods kracht die wij verwezenlijken in ons leven en onze godsvrucht, is verbonden met grote en kostbare beloften die óf op de heerlijkheid betrekking hebben, óf op de deugd in het leven dat naar die heerlijkheid leidt. Dat wil zeggen: Gods kracht

openbaart zich door ons de realiteit te laten zien van de heerlijkheid, en ons een hemelse wandel te doen leiden die kenmerkend is voor die kracht zelf.

Zodoende zijn wij moreel gezien deelgenoten geworden van de goddelijke natuur, doordat Gods kracht in ons werkt en ons bepaalt bij de dingen die op goddelijke wijze geopenbaard zijn. Wat een voorrecht! Het stelt ons in staat onszelf te verheugen in God en ook in al het goede. Door de werking van Gods kracht zijn wij zo ontkomen aan het verderf dat door de begeerte in de wereld is. Want Zijn kracht maakt ons daarvan vrij. Het is niet alleen zo dat wij niet aan de begeerte toegeven, maar wij zijn met *andere* dingen bezig en de werking van de boze door het zondige vlees blijft achterwege. De begeerten waarvan wij onszelf niet konden reinigen, zijn weggenomen; de oude relatie tussen het hart en zijn gerichtheid is ten einde gekomen. Het is een werkelijke bevrijding: we zijn in dit opzicht onszelf meester en van de zonde vrijgemaakt.

VOEG BIJ HET GELOOF DE DEUGD

Maar het is niet genoeg om door het geloof aan de innerlijke heerschappij van de begeerten van het vlees ontkomen te zijn. Wij moeten bij het geloof – dat de goddelijke kracht en de heerlijkheid van Christus die geopenbaard zal worden verwezenlijkt – de deugd voegen. Dit is het eerste dat toegevoegd moet worden (1:5a).

De deugd is de morele moed en kracht, die moeilijkheden overwint en het hart beheerst door de werkingen van de oude natuur te beteugelen. Het is geestelijke kracht waardoor het hart zichzelf

meester is, het goede kan kiezen en het kwade verwerpen als dat waarover we de overwinning hebben behaald en dat ons onwaardig is. Dit is zeker genade alleen. Maar de apostel spreekt hier over de zaak zoals die in het hart verwerkelijk wordt, en niet over de bron ervan. Ik heb gezegd dat dit het eerste is, omdat de morele kracht praktisch de bevrijding betekent van het kwaad en de gemeenschap met God mogelijk maakt.

Deze geestelijke kracht geeft gestalte aan al het overige, want zonder de deugd leven wij niet werkelijk met God. Kan Gods kracht zich ontwikkelen in de laksheid van het vlees? En als wij niet werkelijk met God leven – als de nieuwe natuur niet werkzaam is – is onze kennis alleen maar de opgeblazenheid van het vlees; volharding slechts een natuurlijke eigenschap, of anders huichelarij; enzovoorts.

BIJ DE KENNIS DE ZELFBEHEERSING

Waar de deugd aanwezig is, is het kostbaar de kennis erbij te voegen. Dan hebben wij goddelijke wijsheid en inzicht als gids voor onze wandel. Het hart wordt verruimd, geheiligd, geestelijk ontwikkeld door een diepere vertrouwdheid met God, Die in ons hart werkzaam is en in onze wandel gezien wordt. We worden bewaard voor afdwalingen. We zijn nederig, nuchter; we weten beter waar onze schat is en wat die is, en dat al het andere alleen ijdelheid is en een hindernis. Er wordt hier dus met ‘de kennis’ een waarachtig kennen van God bedoeld (1:5b).

Als we zo wandelen in de kennis van God, worden het vlees, de wil en de begeerten in toom gehouden. Hun praktische kracht neemt

af en ze verdwijnen als gewoonten; ze worden niet gevoed. We zijn matig, er is *zelfbeheersing*. We geven niet toe aan de begeerte; de matigheid wordt aan de kennis toegevoegd. De apostel spreekt hier niet over de wandel als zodanig, maar over de toestand van het hart in de wandel van de gelovige. Maar toch, als iemand zich zo laat leiden en zijn wil beteugeld is, zal hij anderen geduldig verdragen. En de omstandigheden die hij moet doormaken, zal hij in alle opzichten aanvaarden in overeenstemming met Gods wil, hoe ze ook mogen zijn.

BIJ DE VOLHARDING DE GODSVRUCHT

We voegen zo de *volharding* bij de zelfbeheersing (1:6). Het hart – het innerlijke, geestelijk leven – is dan vrij om zich te verheugen in zijn ware bestemming. Dit is een uiterst belangrijk beginsel in het leven van de christen. Wanneer het vlees op een of andere wijze werkzaam is (zelfs al is het alleen innerlijk), als er ook maar iets is waarmee het geweten zich moet bezighouden, dan kan ik niet genieten van de gemeenschap met God in het licht.

Want de uitwerking van het licht is altijd dat het geweten gaat spreken. Maar wanneer er voor het geweten niets is dat niet geoordeeld is in Gods licht, is de nieuwe mens werkzaam in relatie met God. Ik geniet van de vreugde van Zijn tegenwoordigheid en ik verheerlijk Hem in een leven, dat gekenmerkt wordt door godsvrucht. Ik geniet van de gemeenschap met God en wandel met Hem. Zo voegen we bij de volharding de *godsvrucht* (1:7a).

BIJ DE BROEDERLIEFDE DE LIEFDE

Als het hart zo in gemeenschap met God is, strekt de liefde zich ongehinderd uit tot allen die Hem dierbaar zijn. Zij zijn immers deelgenoten van dezelfde goddelijke natuur en wekken noodzakelijkerwijs de liefde op van ons gemoed. Zo zien we dat de *broederliefde* zich ontplooit. Maar er is nog een beginsel dat alle andere eigenschappen bekroont, stuurt en kenmerkt: dat is de *liefde* in eigenlijke zin (1:7b). De liefde is in haar oorsprong de natuur van God Zelf, de bron en volmaking van alle andere deugden die het leven van de christen sieren.

Het onderscheid tussen liefde en broederliefde is van belang. Zoals we zojuist zeiden, is de liefde de bron waaruit de broederliefde ontspringt. Maar doordat ze aanwezig is in sterfelijke mensen, kan de broederliefde vermengd zijn met menselijke gevoelens zoals persoonlijke gehechtheid, of aantrekking door iemands karakter. Er is niets dat zo mooi is als de genegenheid van broeders en zusters voor elkaar. Het is van het grootste belang dat deze gevoelens in stand worden gehouden in de gemeente. Maar ze kunnen gemakkelijk ontaarden en verkoelen. En als de liefde zelf, als *God* niet de allereerste plaats blijft innemen, wordt Hem de plaats ontnomen die Hem toekomt en wordt Hij buitengesloten. Daarom moet de goddelijke liefde, die de natuur van God Zelf is, de broederliefde beheersen en leiden (1:7b).

Anders laten we ons leiden door wat ons aanstaat, door ons eigen hart. Als ik me laat leiden door de goddelijke liefde, heb ik al mijn broeders lief. Ik heb hen lief, omdat ze Christus toebehoren; er is dan geen partijdigheid. Ik zal meer vreugde hebben van een geestelijke

broeder; maar ik zal me met mijn zwakke broeder bezighouden met een liefde die boven zijn zwakheid uitgaat en daar heel gevoelig voor is. Vanwege de liefde tot God zal ik me met de zonde van mijn broeder bezighouden, om hem te herstellen en zo nodig te berispen.

Als de goddelijke liefde werkzaam is, kan de broederliefde nooit worden verbonden met ongerechtigheid. Kortom: God wil de plaats innemen die Hem toekomt in alle relaties die we hebben. Broederliefde te tonen op een manier die de eisen van God uitsluit, is God Zelf buitensluiten – met het doel de eigen wensen te bevredigen. De goddelijke liefde, die werkt in overeenstemming met de natuur, het karakter en de wil van God, behoort onze hele wandel te leiden en te kenmerken en moet gezag hebben over alles wat ons beweegt. Anders kan de broederliefde alleen maar de mens op de plaats van God stellen.

De goddelijke liefde is de band van de volmaaktheid (Kol. 3:14). Want God, Die liefde is, is werkzaam in ons. Hij wil alles besturen wat er in het hart omgaat.

Welnu, als deze dingen bij ons zijn, zal de kennis van onze Heer Jezus Christus in ons hart niet onvruchtbaar zijn (1:8). Als deze dingen echter ontbreken, zijn we blind; we kunnen niet ver zien in de dingen van God. Ons gezichtsveld wordt verkleind, de blik wordt beperkt door een hart dat door de eigen wil wordt geleid en door eigen begeerten afdwaalt. We vergeten dat we gereinigd zijn van onze vroegere zonden (1:9).

Dan verliezen we de plaats uit het oog die het christendom ons heeft gegeven. In deze toestand te verkeren, betekent niet dat iemand al zijn

zekerheid kwijt is. Maar hij vergeet wat de ware christelijke belijdenis is waartoe hij is gebracht, namelijk heiligheid in tegenstelling tot de wegen van de wereld. Daarom moeten we ons beijveren een helder en krachtig bewustzijn van onze verkiezing te hebben, opdat we in geestelijke vrijheid wandelen.

Distributie:

CBC 't Gulden Boek te Houten

Website: www.cbcboek.nl

E-mail: info@cbcboek.nl